

Co-funded by
the European Union

*Erasmus+KA2 DEFEP project
Distance Education for Future: best EU practices in response to the requests
of modern higher education seekers and labor market*

INSTRUCȚIUNI ȘI RECOMANDĂRI TIPICE PENTRU METODOLOGIA DE PREDARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LA DISTANȚĂ

UNIVERSITÄT
DES
SAARLANDES

Universidad
Rey Juan Carlos

1. Introducere

2. Principii și cerințe pentru desfășurarea procesului de instruire la distanță (cu referire la principiul concentrării procesului de instruire la distanță pe nevoile educaționale, caracteristicile individuale și capacitățile de învățare la distanță ale studenților).

2.1. Principii și cerințe pentru desfășurarea procesului de instruire la distanță Principii și cerințe în dezvoltarea și implementarea programelor de studiu la distanță

2.2. Cerințe pentru selectarea și organizarea conținutului digital

3. Tehnologii și instrumente în învățământul la distanță

3.1. Platforme de sisteme de management al învățării (LMS). Caracteristici generale.

3.2. Instrumente de comunicare și colaborare în învățământul la distanță

4. Tehnologia de instruire la distanță

4.1. Prezentare generală a instruirii la distanță. Condițiile de optimizare a instruirii la distanță

4.2. Particularități ale metodelor în instruirea sincronă (metode și tehnici de implicare a studenților în timp real; gestionarea discuțiilor și interacțiunilor în mediul online). Avantaje și dezavantaje

4.3. Specificul metodelor de instruire asincronă (portofolii digitale, forumuri de discuții, jurnale online etc.). Avantaje și dezavantaje

5. Evaluarea în învățământul la distanță

5.1. Tipuri de evaluare

5.2. Modalități de evaluare în învățământul la distanță

6. Condiții pentru creșterea eficienței învățământului la distanță

1. Introducere

Contextul actual al educației la distanță. Provocări și oportunități în predarea și învățarea la distanță în învățământul superior

Educația la distanță este o componentă esențială a învățământului superior, reflectând tranziția globală către un mediu educațional dinamic și tehnologic avansat. Pe baza acestei tranziții, la nivel internațional și național, a fost recunoscută importanța stabilirii unor cadre de reglementare, menite să asigure calitatea și accesibilitatea învățământului la distanță. Acest lucru a implicat actualizarea standardelor de acreditare și evaluare și promovarea egalității de acces la resursele educaționale pentru toți studenții. În acest context dinamic, învățământul la distanță nu este doar o soluție temporară la crize, ci o modalitate eficientă de extindere a oportunităților educaționale, răspunzând la cererea crescândă de flexibilitate, individualizare și acces global.

Educația la distanță a devenit esențială în contextul contemporan, aducând însă și numeroase provocări. Cercetările din ultimii ani au identificat un ansamblu de dificultăți în desfășurarea procesului educațional la distanță: determinarea strategiilor eficiente de implicare și motivare a studenților (Bolliger, Martin, 2018¹), utilizarea eficace a sistemelor de management al învățării (Almarashdeh, 2016²), adaptarea materialelor didactice și a evaluărilor pentru formatul online (Hebebcı et al., 2020³), facilitarea învățării colaborative între studenți (Strauß, Rummel, 2020⁴) și interacțiunea eficientă cu studenții în mediul virtual (Hietanen & Svedholm-Häkkinen, 2023⁵). În plus, cadrele didactice se confruntă cu provocări de natură organizațională și tehnologică, precum competența digitală limitată, suportul tehnologic insuficient (Bilgiç, Tuzun, 2020⁶). Lipsa echipamentelor adecvate și a conexiunilor stabile la internet creează inegalități educaționale, afectând în mod deosebit studenții din diferite zone. În plus, interacțiunea redusă față în față poate diminua motivația și angajamentul studenților. În absența comunicării față în față, profesorii nu pot obține informații detaliate despre atitudinile și comportamentele studenților, ceea ce face dificilă adaptarea

¹ BOLLIGER, D. U., & MARTIN, F. (2018). Instructor and student perceptions of online student engagement strategies. *Distance Education*, 39(4), pp. 568–583.

² ALMARASHDEH, I. (2016). Sharing instructors experience of learning management system: A technology perspective of user satisfaction in distance learning course. *Computers in Human Behavior*, 63, pp. 249–255.

³ HEBEBCI, M. T., BERTIZ, Y., & ALAN, S. (2020). Investigation of views of students and teachers on distance education practices during the Coronavirus (COVID-19) pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science*, 4(4), pp. 267–282.

⁴ STRAUß, S., & RUMMEL, N. (2020). Promoting interaction in online distance education: Designing, implementing and supporting collaborative learning. *Information and Learning Sciences*, 121(5/6), pp. 251–260.

⁵ HIETANEN, M., & SVEDHOLM-HÄKKINEN, A. M. (2023). Transition to distance education in 2020—challenges among university faculty in sweden. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 67(3), pp. 433–446.

⁶ BILGIÇ, H. G., & TUZUN, H. (2020). Issues and challenges with web-based distance education programs in Turkish higher education institutes. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 21(1), pp. 143–164.

conținutului cursurilor la nevoile individuale ale acestora. De asemenea, proiectarea cursurilor standardizate, fără a lua în considerare diferențele individuale, limitează eficiența procesului educațional (Gülbahar, 2020⁷ apud Duman, 2023⁸).

Un alt aspect important este gestionarea procesului de evaluare în mediul online, care este adesea dificilă și supusă riscurilor crescute de fraudă academică. În multe instituții, evaluările se fac sub formă de teste standardizate pentru a reduce costurile și volumul de muncă. Cu toate acestea, studiile recente sugerează că metodele digitale alternative de evaluare sunt mai bine acceptate de profesori și studenți și pot fi implementate cu succes fără dificultăți tehnice semnificative (Gaytan, McEwen, 2007⁹; Newhouse, 2011¹⁰). Pentru a menține integritatea evaluărilor, sunt necesare metode inovatoare și tehnologii de monitorizare eficiente.

Pe lângă aceste provocări, responsabilitatea învățării revine în totalitate studenților, care trebuie să-și gestioneze propriul proces de învățare într-un mediu în care interacțiunea cu profesorii și colegii este limitată. Aceasta necesită dezvoltarea autonomiei și a abilităților de auto-reglare, esențiale pentru succesul în educația la distanță.

În acest context, Consiliul Internațional pentru Educația la Distanță (ICDE) a evidențiat mai multe dificultăți cu care se confruntă țările în implementarea educației la distanță: voința politică insuficientă, dificultăți financiare, deficiențe în cooperare, motive instituționale, inadecvări profesionale, probleme cu studenții și lipsa dezvoltării infrastructurii tehnologice (Özkul & Aydın, 2020¹¹, apud Duman, 2023¹²).

Totodată, învățământul la distanță răspunde nevoilor actuale de flexibilitate și accesibilitate, oferind beneficii *pedagogice, psihologice, tehnologice și sociale*.

Sub aspect pedagogic, învățământul la distanță crează studenților contexte de adaptare a învățării la propriul ritm și stil de învățare, utilizând resurse diverse, de la materiale scrise la conținut multimedia și interactiv. Utilizarea tehnologiilor virtuale și de simulare transformă modul de predare și de formare a competențelor, sporind angajamentul și eficacitatea învățării. Platformele online

⁷ GÜLBAHAR, Y. (2020). E-değerlendirme. Çağıltay, K. & Götaş Y. (Eds.), *Öğretim teknolojilerinin temelleri teoriler, araştırmalar ve eğilimler* (3. Baskı, s. 655-667). Pegem Akademi.

⁸ DUMAN, E. (2023). The challenges of distance education and evidence-based solution suggestions. *International Journal of Academic Studies in Technology and Education (IJASTE)*, 1(1), pp. 50-64.

⁹ GAYTAN, J. & MCEWEN, B. C. (2007). Effective online instructional and assessment strategies. *The American Journal of distance education*, 21(3), pp. 117-132.

¹⁰ NEWHOUSE, C. P. (2011). Using IT to assess IT: Towards greater authenticity in summative performance assessment. *Computers & Education*, 56(2), pp. 388-402.

¹¹ ÖZKUL, A. E., & AYDIN, C. H. (2013). Açık ve uzaktan öğrenmenin temelleri ve araştırmaları. Çağıltay, K. & Götaş Y. (Eds.), *Öğretim teknolojilerinin temelleri teoriler, araştırmalar ve eğilimler* (3. Baskı, s. 633-655). Pegem Akademi.

¹² DUMAN, E. (2023). The challenges of distance education and evidence-based solution suggestions. *International Journal of Academic Studies in Technology and Education (IJASTE)*, 1(1), pp. 50-64.

favorizează realizarea proiectelor și discuțiilor de grup, îmbogățind experiența educațională prin diversitate culturală și schimb de cunoștințe. Din punct de vedere psihologic,

Pe dimensiunea tehnologică, educația la distanță stimulează inovația și adaptarea continuă la noile tehnologii. Studenții și cadrele didactice își dezvoltă competențele digitale, fiind necesare într-o lume tot mai tehnologizată.

Din perspectiva socială, educația la distanță favorizează incluziunea și diversitatea în cadrul comunităților academice. Studenți din diferite medii culturale și geografice pot participa la cursuri, facilitând schimburi de idei și experiențe.

Aceste aspecte evidențiază complexitatea procesului educațional la distanță și necesitatea asigurării eficienței și calității educației prin respectarea principiilor și exigențelor de implementare a învățământului la distanță, prin aplicarea strategiilor educaționale care abordează provocările și oportunitățile menționate.

Contextul actual, marcat de imperativul adaptabilității și de necesitatea integrării tehnologice, subliniază rolul important al învățământului la distanță în democratizarea accesului la educație. Provocările asociate acestei forme de educație, precum asigurarea egalității de acces la resurse, menținerea angajamentului studenților, și garantarea rigurozității academice, necesită o abordare strategică și inovatoare din partea instituțiilor de învățământ. Instituția de învățământ superior trebuie să fie proactivă în actualizarea infrastructurii tehnologice, în dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice, și în oferirea unui sprijin comprehensiv pentru studenți, asigurând astfel că toți participanții pot beneficia deopotrivă de oportunitățile oferite de educația online. Pe de altă parte, oportunitățile prezentate de educația la distanță — flexibilitatea în învățare, extinderea accesului educațional, și potențialul de inovație pedagogică — pot transforma în mod fundamental experiența educațională. Adoptarea pedagogiilor inovatoare, inclusiv simularea și utilizarea metodelor virtuale, poate face învățarea eficientă, pregătind studenții pentru o lume în continuă schimbare. Aceasta nu numai că va spori reziliența sistemelor educaționale în fața provocărilor viitoare, dar va și asigura că educația rămâne relevantă și accesibilă în contextul global dinamic de azi.

2. Principii și cerințe pentru desfășurarea procesului de instruire la distanță

2.1. Principii și cerințe în dezvoltarea și implementarea programelor de studiu la distanță

Principiile învățământului la distanță promovează sistemul de valori care orientează în mod imperativ și prescriptiv activitatea de predare-învățare-evaluare la distanță. Principiile prescriu imperativele axiologice, normele cu valoare strategică, care trebuie respectate în vederea asigurării eficienței activităților proiectate la nivelul sistemului și al procesului de învățământ la distanță. În conformitate cu *Regulamentul-cadru privind organizarea și desfășurarea învățământului superior la distanță*¹³, distingem următoarele principii de bază:

- *Principiul accesibilității* serviciilor educaționale pentru fiecare student. Pentru a garanta accesul, este esențial ca toți studenții să aibă acces la tehnologie și resursele necesare pentru a participa la procesul de învățare la distanță indiferent de locație geografică sau alte limitări fizice. Aceasta ar însemna furnizarea de dispozitive, cum ar fi computere sau tablete, precum și asigurarea conectivității la internet.
- *Principiul individualizării și diferențierii învățării* – acest principiu subliniază importanța centrării procesului de învățare pe cel ce învață. Este esențial să recunoaștem că fiecare student are propriile sale nevoi, interese și stiluri de învățare. Prin urmare, procesul de învățământ la distanță ar trebui să ofere posibilități de personalizare și individualizare a experienței de învățare, de valorificare a diferențelor în procesul de instruire la distanță. Aceasta implică adaptări curriculare (adaptări ale conținuturilor și probelor de evaluare), adaptări ale demersului de predare, a modalității de prezentare a conținuturilor, a timpului de învățare, a tehnologiilor la contextul/mediul în care are loc învățarea.
- *Principiul accesului* echitabil la educație pentru toți studenții, indiferent de naționalitate, proveniență socială, situație materială, abilități etc. Prin promovarea unei culturi incluzive și a egalității de șanse, se poate asigura că toți studenții sunt tratați cu respect și că li se oferă șanse egale de a-și atinge potențialul. Astfel mediul de învățare trebuie să fie prietenos educabilului, axat pe promovarea diversității și combaterea discriminării și intoleranței.
- *Principiul valorificării tehnologiei informației și comunicațiilor ca modalitate de predare-învățare-evaluare* se referă la utilizarea tehnologiei pentru a îmbunătăți fiecare aspect al procesului educațional: predarea, învățarea și evaluarea. Acest principiu încorporează utilizarea diverselor

¹³ Regulamentul-cadru privind organizarea și desfășurarea învățământului superior la distanță. [online] https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_474_sin_24.05.2016.pdf (Accessed 02 April 2024).

instrumente și resurse digitale pentru a crea un mediu educațional mai eficient, mai captivant și mai adaptat nevoilor studenților.

- *Principiul flexibilității* învățământului la distanță se bazează pe posibilitatea alegerii: conținuturilor/programele modulare, locului de instruire/autoinstruire, a modalității de prezentare a conținuturilor de învățare la disciplinele studiate, timpului de învățare, tehnologiilor de instruire la distanță.

- *Principiul garantării siguranței, protecției și bunăstării* - implică o serie de măsuri și practici menite să asigure securitatea și să promoveze starea de bine a tuturor celor implicați în procesul de învățare la distanță (profesori, studenți etc.). În primul rând, este important ca platformele și instrumentele utilizate în învățământul la distanță să fie securizate pentru a proteja datele personale și informațiile confidențiale ale studenților și cadrelor didactice. Pentru a preveni comportamente inadecvate sau abuzurile în mediul online, este important să se implementeze sisteme de monitorizare a interacțiunilor și comportamentelor celor implicați.

O atenție sporită de asemenea, trebuie acordată bunăstării emoționale și sociale a studenților și a cadrelor didactice. Acest lucru implică promovarea relațiilor sănătoase și a interacțiunilor pozitive în mediul online, încurajarea unei atitudini deschise și receptive față de nevoile și preocupările celor implicați.

- *Principiul diversității designului procesului educațional*, monitorizat pe platformele electronice se referă la crearea unui mediu educațional care să ofere o varietate de modalități și resurse pentru a susține învățarea și dezvoltarea elevilor. Acest principiu implică integrarea diferitelor tipuri de conținut, tehnologii și metode de predare pentru a satisface nevoile și preferințele diferite ale elevilor.

Prin diversificarea designului procesului educațional, se urmărește să se ofere o experiență de învățare mai bogată și mai accesibilă, care să abordeze diverse stiluri de învățare, ritmuri de învățare și interese individuale. Acest lucru poate include utilizarea de materiale de învățare variate, cum ar fi texte, imagini, videoclipuri, simulări interactive sau lecții în direct, precum și facilitarea colaborării între elevi și interacțiunii sociale.

Prin încorporarea diversității în designul procesului educațional, platformele electronice pot crea un mediu educațional mai inclusiv și mai echitabil, care să ofere oportunități egale de învățare pentru toți elevii, indiferent de stilul lor de învățare sau de contextul lor individual.

- *Principiul asigurării feedbackului* permanent este esențial în contextul învățământului la distanță, deoarece are un rol semnificativ în îmbunătățirea calității procesului de învățare și asigurarea succesului studenților. În mediul online, feedback-ul constant permite profesorilor să monitorizeze progresul studenților în timp real, identificând rapid pe cei care întâmpină dificultăți sau care necesită

intervenții suplimentare pentru a le asigura succesul în învățare. Feedback-ul constant poate crește implicarea și motivația în procesul de învățare, oferindu-le recunoașterea eforturilor lor și îndrumare pentru îmbunătățirea rezultatelor lor academice.

- *Principiul abordării sistemice* a procesului de învățământ la distanță și corelării optime a elementelor de intrare (input) și ieșire (output) din sistem. Este necesar să analizăm modul în care elementele componente ale învățământului la distanță (finalități de studii, conținuturi digitale, tehnologii didactice, strategii de evaluare etc.) interacționează și se influențează reciproc în cadrul sistemului educațional. De exemplu, modul în care calitatea instruirii la distanță poate influența angajamentul și performanța studenților, sau modul în care sprijinul și formarea adecvată a cadrelor didactice poate îmbunătăți procesul de predare și învățare. Principiul abordării sistemice presupune, de asemenea, optimizarea și alinierea resurselor și proceselor în cadrul sistemului pentru a asigura eficiența și productivitatea actului instructiv-educativ.

- *Principiul eficacității și al eficienței* subliniază importanța racordării obiectivelor învățământului la distanță la nevoile educaționale ale educabililor, la documentele curriculare, la cadrul legislativ și normativ al educației. Pentru a fi eficiente, programele de învățământ la distanță trebuie să ofere conținut actualizat și relevant, care să răspundă nevoilor și intereselor studenților, precum și cerințelor pieței muncii. De asemenea, trebuie să respecte standardele educaționale și să fie în concordanță cu documentele curriculare și cadrul legislativ și normativ al educației.

- *Principiul sinergetic* în baza căruia învățământul la distanță atinge obiectivele preconizate prin dezvoltarea și menținerea relațiilor de parteneriat durabil, bazat pe respect reciproc cu fiecare dintre actorii educaționali implicați în procesul de învățământ la distanță; conjugarea eforturilor, interacțiunea pozitivă, cooperarea, partajarea și asumarea responsabilităților de către factorii educaționali interni și externi interesați.

Principiile învățământului la distanță pun un mare accent pe asigurarea calității în toate aspectele procesului de învățare online. Ele ghidează concepătorii de programe în crearea și livrarea de conținut de înaltă calitate, adaptat nevoilor și obiectivelor educaționale, fiind esențiale pentru a asigura calitatea, eficacitatea și sustenabilitatea educației la distanță.

2.2. Cerințe pentru selectarea și organizarea conținutului digital

Conținutul digital se referă la toate materialele educaționale și resursele de învățare care sunt create, distribuite și accesate în format digital în cadrul procesului de instruire la distanță. Acest conținut poate include o varietate de elemente, cum ar fi: platforme de învățare online, resurse

multimedia, manuale și cărți electronice, aplicații și instrumente digitale, materiale educaționale prezentate sub formă de texte, prezentări, fișiere PDF, videoclipuri explicative sau animații etc.

Prin urmare, selectarea judicioasă a conținutului digital în procesul de instruire la distanță este esențială pentru a asigura eficacitatea și succesul procesului educațional, contribuind astfel la atingerea obiectivelor de învățare și la îmbunătățirea experienței de învățare a studenților. Iată câteva cerințe importante de selecție și organizare a conținutului digital în acest context:

a) *Relevanța conținutului studiat.* Conținutul digital trebuie să corespundă subiectului sau disciplinei studiate și să se alinieze clar cu obiectivele de învățare. De asemenea, ar trebui să fie adaptat particularităților de vârstă și individuale ale studenților.

b) *Veridicitatea informațiilor.* Conținutul digital trebuie să provină din surse credibile și verificabile. Este important ca informațiile prezentate să fie corecte, actualizate și să se bazeze pe rezultatele cercetărilor științifice.

c) *Caracter organizat.* Conținutul digital ar trebui să fie structurat și organizat în mod logic și coerent, facilitând navigarea și înțelegerea sa de către studenți. Este util să se folosească structuri clare, cum ar fi secțiuni, subsecțiuni, liste și hărți conceptuale pentru a organiza informațiile într-un mod accesibil.

d) *Interactivitatea.* Conținutul digital ar trebui să fie interactiv și captivant pentru a stimula angajarea și participarea studenților. Acesta poate include elemente interactive, exerciții practice, simulări, jocuri educaționale și alte activități care să încurajeze implicarea activă în procesul de învățare.

e) *Accesibilitatea.* Conținuturile digitale ar trebui să fie compatibile cu diferite platforme și dispozitive, pentru a permite accesul facil și convenabil pentru toți studenții, indiferent de echipamentul lor hardware sau software. De asemenea, acestea ar trebui să fie accesibile pentru studenții cu nevoi speciale, asigurându-se că sunt compatibile cu tehnologiile lor de asistență.

f) *Caracter divers.* Este benefic să existe o varietate de conținuturi digitale disponibile, acoperind diferite stiluri de învățare și interese ale studenților (materiale textuale, videoclipuri, prezentări grafice, podcast-uri sau alte forme de conținut). Acest lucru le oferă elevilor posibilitatea de a alege și de a explora materiale care să le stimuleze curiozitatea și să le permită să învețe în moduri diferite.

g) *Actualizare și revizuire.* Conținutul digital ar trebui să fie actualizat și revizuit periodic pentru a reflecta noile descoperiri, tendințe și schimbări în domeniul de studiu. Este important să se asigure că informațiile furnizate sunt actuale și relevante pentru lumea contemporană și pentru provocările și oportunitățile actuale.

h) *Feedback și evaluare.* Conținuturile digitale ar trebui să ofere posibilități pentru feedback și evaluare, fie prin intermediul exercițiilor practice, a testelor și a chestionarelor online, fie prin intermediul instrumentelor de comunicare care permit interacțiunea cu cadrele didactice pentru clarificări și îndrumare suplimentară. Prin monitorizarea feedback-ului studenților și a rezultatelor învățării, se pot identifica oportunități de îmbunătățire și optimizare a conținuturilor digitale pentru a răspunde mai bine nevoilor și cerințelor studenților.

i) *Confidențialitatea și securitatea datelor.* Conținuturile digitale ar trebui să respecte standardele de securitate și confidențialitate, pentru a proteja informațiile personale și datele studenților. Este important ca acestea să fie furnizate de surse de încredere și să fie protejate împotriva accesului neautorizat sau a atacurilor cibernetice.

Prin selectarea conținuturilor digitale care îndeplinesc aceste criterii, se poate asigura o experiență de învățare de calitate și eficientă în cadrul învățământului la distanță, care să încurajeze angajamentul studenților și să sprijine atingerea obiectivelor educaționale.

3. Tehnologii și instrumente în învățământul la distanță

3.1. Platforme de sisteme de management al învățării (LMS). Caracteristici generale.

Un LMS (Sistem de Management al Învățării) furnizează platforma virtuală pentru e-learning prin activarea managementului, procesului de înregistrare, monitorizarea studenților, comunicarea, livrarea produselor, urmărirea învățării și testarea.¹⁴ Un sistem de management al învățării (LMS), este în principal o clasă online cu următoarele componente care economisesc timp și care sunt convenabile pentru universități, precum :

- *Componenta administrativă* . Înregistrarea informațiilor despre studenți, notarea, raportarea.
- *Componenta de gestionare a conținutului*. Sistemele de management al învățării stochează conținut de toate tipurile într-o bibliotecă sau un depozit. Prin intermediul acesteia are loc livrarea cunoștințelor studenților în diferite forme, cum ar fi text, prezentare, PowerPoint, flash, video, audio etc., realizarea aplicațiilor interactive, înregistrarea orelor, temelor și a notelor studenților.
- *Componenta instructivă*. LMS-urile vin cu numeroase instrumente de creare, astfel încât profesorii sau echipele de proiectare instrucțională să poată crea activități pe care studenții le fac fie asincron, fie sincron în cadrul LMS-ului însuși. Acestea includ forumuri de discuții, chat-uri, ore de consultanță, întâlniri virtuale și instrumente de colaborare.
- *Componenta de evaluare*. Profesorii pot construi și implementa multiple tipuri de evaluări în cadrul unui LMS, iar notele sunt încărcate automat într-un registru de note. Pentru teste cu răspunsuri închise, răspunsurile pot fi evaluate automat. Evaluările cu răspunsuri deschise, cum ar fi eseuri sau portofolii, pot fi mai ușor evaluate într-un LMS prin utilizarea rubricilor și a altor instrumente de evaluare.
- *Componenta de date* .Sistemele de management al învățării colectează date în funcție de activitățile utilizatorilor lor. Aceste date sunt adesea folosite pentru a îmbunătăți performanța platformei, a oferi instrumente mai bune, a urmări progresul fiecărui cursant, a examina performanța studenților și a personaliza experiența de învățare.

Caracteristicile LMS includ:

- Managementul utilizatorilor, cursurilor, instructorilor, facilităților de învățare și generarea rapoartelor.
- Calendarul cursului
- Traectorii de învățare.

¹⁴ Bradley, V. M. (2021). *Learning Management System (LMS) use with online instruction*. *International Journal of Technology in Education (IJTE)*, 4(1), 68-92. <https://doi.org/10.46328/ijte.36>

- Mesagerie și notificări pentru cursanți.
- Manipularea cu instrumentele de evaluare (până la, în timpul și după testare).
- Prezentarea scorurilor și a transcriptelor.
- Clasificarea activităților de curs, procesarea registrelor, inclusiv a listelor de așteptare.
- Distribuirea cursurilor mixate sau Web.

Pe piață există multe sisteme LMS care pot fi obținute gratuit (de exemplu Moodle, Claroline, ATutor, etc.) sau contra plată (adică Blackboard, WebCT și multe altele). În cadrul universităților din Republica Moldova a fost implementat ca sistem de management al învățării – Platforma Moodle, care pare să fie unul dintre cele mai eficiente și populare sisteme LMS printre cele ce pot fi obținute gratuit. Scopul proiectului Moodle este de a pune la dispoziția specialiștilor din domeniul educației cele mai bune instrumente pentru gestionarea și promovarea modelelor moderne de învățare. Aceasta este o platformă gratuită de învățare concepută pentru a oferi profesorilor, administratorilor și studenților un singur sistem robust, sigur și integrat pentru a crea medii de învățare personalizate. Moodle a fost dezvoltat cu abordarea Pedagogiei constructivismului social. Aceasta este una dintre proprietățile care disting Moodle de alte sisteme LMS.¹⁵

Avantajele utilizării platformei MOODLE :

- Instalare ușoară atât local, cât și în rețea.
- Ca interfață, necesită un motor de căutare pe internet simplu, eficient, compatibil, de tehnologie redusă (de exemplu, Internet Explorer, Firefox etc.).
- Costuri reduse.
- Capacitate înaltă de dezvoltare pe termen lung.
- Are un grup foarte larg de utilizatori, studenții își crează conturi personale, platforma fiind cu posibilitatea alegerii în limba română, ceea ce asigură o adaptare regională. Fiecare profesor își realizează cursurile la disciplinele care le predau, unde sunt adăugați studenții la cursul corespunzător în dependență de specialitate. Studenții înscriși la curs au acces permanent la toate materialele (suport teoretic, instrucțiuni pentru lucrări de laborator/lucrări de curs, studiul individual, etc.) plasate de profesor.
- Acces oricând și oriunde la conținutul și activitățile cursului.

¹⁵ Corlat Sergiu et al., *Metodologia utilizării tehnologiilor informaționale și de comunicație în învățământul superior*, Chișinău, 2021, 90-94 p.

- Poate fi folosit pentru educație față în față (educație sincronă) cât și pentru educație complet online.

- Permite cadrelor didactice să creeze lecții online.

- Profesorii își pot încărca cu ușurință notițele de lecție pregătite în diferite formate (de exemplu, SCORM, flash, MP3, RSS, PowerPoint, PDF, cuvânt).

- Platforma dispune de o serie de instrumente de învățare colaborativă ca – mesagerie, chat, forum, glosar, instrumente pentru organizarea cursurilor, finalizând cu un bloc de întrebări pentru ca profesorul să vadă nivelul asimilării cunoștințelor de către studenți, cei din urmă pot fi notați, instrumente de evaluare, resurse multimedia etc.

- Stocarea, generarea și gestionarea unui număr nelimitat de cursuri, itemi și variante de teste.

- Putem monitoriza evoluția progresului fiecăr student în parte, toate aceste rezultate sunt prezentate electronic în excel sau csv. și au următoarea informație: totalitatea studenților înscriși la curs și conectați la un moment dat, (evidența în ore o avem pentru fiecare persoană în parte), activități finalizate, activități nefinalizate, progresul detaliat pentru fiecare temă, rezultatul obținut de fiecare participant la instruire. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că succesul aplicării învățământului la distanță necesită un efort considerabil de la titularul de curs, atât în faza de proiectare, elaborare de noi module, cât și de etapa lucru cu cele existente.

Activitatea titularului de curs presupune următoarele etape:

- *diagnosticarea* - determinarea nivelului de competență profesională a cadrelor didactice care au fost înscrise la curs, în scopul de a selecta modalitățile de lucru.
- *proiectarea activităților de învățare* ale audiențelor și desfășurarea sesiunilor de chat, forumuri, cursuri, forme și termeni de verificare prin testare, activități practice, sarcini, lucrări de an etc;
- *predarea* - învățarea materialului teoretic, efectuarea lucrărilor practice și de verificare, sarcini ale modulului curent și testul final, inclusiv sarcini individuale și de grup, organizate în formă de chat, seminar, sondaj, etc., sarcini diferențiate și individualizate,
- *monitorizarea procesului cognitiv* în scopul de a obține rezultatele proiectate fie sub forme de competențe profesionale sau de dezvoltare a abilităților personale;
- *evaluarea* – presupune sarcini de verificare, teste după standardele stabilite (termeni, condiții, particularități), oferirea de comentarii permanente privitor la succesul audiențelor (mai ales în primele etape ale învățării) etc.

Aceste forme inovatoare de instruire sunt actuale și importante pentru cariera personală, pentru reformarea sistemului educațional și pentru edificarea societății informaționale bazate pe cunoaștere.

3.2. Instrumente de comunicare și colaborare în învățământul la distanță.

Utilizarea instrumentelor de comunicare și colaborare sunt esențiale în învățământul la distanță. Scopul acestora este de a facilita administrarea și livrarea cursurilor online. Aici putem menționa platformele și instrumentele de videoconferință precum *Google Classroom*, *Google Meet*, *Zoom*, *Moodle* sau altele similare. Aceste platforme oferă un mediu centralizat pentru profesori și studenți în care au loc sesiuni de curs online, seminarii web și prezentări, în care se utilizează slide-uri și se interacționează în cadrul forumurilor/chaturilor, discuțiilor de grup și lucru în grup.

Platforma Moodle diferă de cele menționate mai sus, deoarece pe lângă videoconferințe mai putem organiza conținutul în module, permițând încărcarea de materiale/ teme, lecții și activități, gestionarea resurselor educaționale (lecții audio/video, videoclipuri preînregistrate, prezentări interactive și materiale educaționale online diversificate), teste online, forumuri, sondaje, jocuri educaționale- favorizând înțelegere cursurilor. Interfața Moodle este proiectată pentru a fi adaptabilă la diverse dispozitive, inclusiv calculatoare, tablete și telefoane mobile.

Pentru utilizarea eficientă a platformelor online propunem un cadru pedagogic dual care are potențialul de a oferi activități de învățare online atât asincrone, cât și sincrone . Învățarea sincronă se referă la o metodă de livrare a educației care are loc în timp real și care necesită comunicare live online.

Pentru a susține la distanță comunicarea cu studenții putem utiliza diverse mijloace și instrumente, dintre care cele mai frecvente și directe sunt apelurile telefonice și mesajele pe aplicațiile simple și cunoscute de fiecare utilizator- *Whatsapp*, *Messenger*, *Facebook*.

Utilizarea platformelor de design grafic, de exemplu *Canva*, *Power Point*, *Google presentation* ne ajută la crearea slidurilor atractive și informative pentru prezentările online , și oferă o gamă variată de șabloane și instrumente de design care fac accesibilă crearea de materiale profesionale.

Utilizarea instrumentelor digitale potrivite sunt o condiție importantă pentru deschiderea studenților spre colaborare și motivație pentru învățare. Propunem un ansamblu de instrumente

digitale, care variază după scop, vârstă, interese și care sunt destinate să faciliteze procesul de predare-învățare-evaluare și să evite rutina.¹⁶

- *Padlet* este un instrument potrivit pentru distribuirea conținutului digital și activizării studeților la lecție, asigurând un mediu de învățare controlat, care ajută profesorul să intensifice procesul de scriere. Funcțiile platformei sunt variate: profesorii pot crea sesiuni speciale de brainstorming, unde invită studenții să discute anumite subiecte, să distribuie propriile informații descoperite pe internet, idei, anexe vizuale; sesiuni de lectură, unde studenții distribuie propriile recenzii și comentează ideile celorlați. Studenții pot utiliza Padlet drept un portofoliu pentru a prezenta proiectele cele mai reușite pe profilul personal; un instrument de feedback pentru a asigura evaluarea produselor; sunt dispuse și linkuri către resurse multimedia variate.

- *Wakelet* este un alt instrument de organizare, o alternativă la Padlet. Este o platformă digitală de marcări care îți permite să colectezi resurse multimedia în dosare și să le administrezi. Cu Wakelet, poți marca tot ce găsești pe internet, inclusiv tweet-uri. Apoi, poți plasa conținutul în șabloane predefinite pentru planuri de lecție, proiecte de grup, cercetare, sarcini etc., și să îl înglobezi într-un LMS.

- *Socrative* este o altă aplicație, care pune un accent special pe distracție și activități interactive. Printre trăsăturile specifice ale acesteia se enumeră: profesorii creează exerciții pe baza celor mai interesante teme de la ore; realizează o raportare pentru a verifica comprehensiunea individuală a subiectelor; camere de chat și discuții pentru promovarea colaborării online. Jocul "Space Race", de exemplu, încurajează concurența colegială printre elevi cu un test „intergalactic”. Platforma permite feedback pentru îmbunătățirea experienței studenților pe parcursul lecțiilor.

- *Twiddla* este un adevărat „teren de joacă” digital, care include o mulțime de teste în scris. Studenții, monitorizați de profesor, sunt adunați în jurul unei foi albe virtuale, unde ei notează toate ideile, creează scheme, discută în chat. Platforma dispune de întruniri online, discuții, distribuirea imaginilor, documentelor, mesajelor vocale, capturarea ecranului, stocare nelimitată și un control moderat de profesor.

- *Wand.education*, destinată creării de conținut educativ, ajutând profesorii să modeleze lecții interactive. Aplicația dispune de un ansamblu variat de activități de învățare, prin intermediul cărora cadrele didactice pot crea resurse educaționale de calitate.

¹⁶ Goraș-Postică Viorica et al., *Clubul PAIDEIA altfel: provocări și soluții pentru învățarea online / Centrul Educațional "Pro Didactica"*; coordonator de proiect: Vitalie Scurtu. – Chișinău: Centrul Educațional "Pro Didactica", 2021, 15-18 p.

- *Piktochart* este o un instrument ușor de utilizat, pentru crearea unor infografice de calitate. Acestea sunt niște reprezentări vizuale ale unor date, cifre, informații, evenimente și comportamente. Infograficele prezintă conținutul prin combinarea creativă de numere, cuvinte, ilustrații, imagini și clipuri video.

- *WordArt* este utilă pentru prezentarea unor subiecte ale lecției, enunțuri, proverbe într-o formă mai deosebită. Este captată atenția elevilor, se dezvoltă atenția și observația.

- *Kahoot!* este o platformă care oferă o gamă de instrumente pentru a organiza jocuri și chestionare, discuții, sondaje care completează lecțiile academice. Materialul este proiectat în clasă și sarcinile sunt realizate de elevi în timp ce se joacă și învață simultan. Învățarea bazată pe joc intensifică implicarea elevului la lecție și creează un mediu educațional dinamic, amical și distractiv.

- *Jamboard* este o platformă colaborativă de desen digital, oferită de Google. Permite studenților să creeze și să colaboreze la panouri virtuale, unde pot desena, scrie, lipi imagini și adăuga notițe.

- *Mentimeter* este o platformă interactivă de sondare a publicului, care permite profesorilor să creeze și să prezinte întrebări, sondaje și voturi în timp real, iar studenții să răspundă folosind dispozitivele lor mobile.

- *Quizziz* un instrument de creare și distribuire a testelor și sondajelor online, care oferă o modalitate distractivă și interactivă de evaluare a cunoștințelor. Elevii pot răspunde la întrebări folosind dispozitivele lor, iar rezultatele sunt imediate.

- *Wordwall* permite crearea de activități educaționale interactive, cum ar fi puzzle-uri de cuvinte, jocuri de asociere, test de memorie etc. Aceste activități pot fi utilizate pentru consolidarea cunoștințelor într-un mod distractiv și captivant.

- *Quizlet* oferă o varietate de instrumente și resurse pentru studiu, inclusiv crearea de notițe, flashcard-uri, teste și jocuri interactive pentru memorare și învățare eficientă.

- *Storyjumper* permite utilizatorilor să creeze, să împărtășească și să publice povești digitale personalizate. Aceasta oferă instrumente intuitive de creare a cărților, cu opțiuni pentru adăugarea de text, imagini și sunete.

- *PurposeGames* oferă o colecție vastă de jocuri educaționale, care acoperă o gamă largă de subiecte și materii. Utilizatorii pot crea, împărtăși și juca jocuri pentru a-și consolida cunoștințele și pentru a se distra în același timp.

Avantajele utilizării instrumentelor digitale în procesul de predare-învățare-evaluare se reflectă în comoditate, atmosferă colaborativă, accesibilitate, feedback și interactivitate. Printre

dezavantaje se poate menționa lipsa de securitate virtuală, consumul de timp, posibilitatea dificultăților tehnice și a plagiatului.

4. Tehnologia de instruire la distanță

4.1. Prezentare generală a instruirii la distanță. Condițiile de optimizare a instruirii la distanță

Prezentare generală a instruirii la distanță

Schimbările globale au avut un impact profund transformator asupra abordărilor tradiționale ale educației. Provocările globale în educație și economie nu numai că au modelat condițiile de muncă și de viață, ci au afectat profund și modalitățile de predare și învățare (OCDE, 2016)¹⁷. De altfel, modalitățile de a învăța și de a preda noile cunoștințe nu mai sunt legate de timp și spațiu. În consecință, deși procesul individual de învățare nu s-a schimbat complet, Stracke afirmă că platformele de educație, împreună cu resursele de învățare, au devenit foarte diverse. Simonson afirmă că educația la distanță este o formă instituțională de educație în care grupurile de învățare sunt separate și sistemele de comunicare interactive sunt utilizate pentru a conecta cursanții, resursele educaționale și educatorii. În context general învățământul la distanță este o formă flexibilă de organizare a procesului didactic care oferă studenților posibilitatea de a opta asupra locului și timpului în care să se instruiască. Învățământul la distanță oferă studii combinate de activități realizate preponderent în mediul virtual cu ajutorul tehnologiilor de instruire la distanță, sincron și asincron.

În sistemele de învățământ la distanță, cursantul și educatorul / profesorul / instructorul sunt separați unul de celălalt, iar interacțiunea dintre cursant și profesor este asigurată cu ajutorul tehnologiilor informației și comunicării. Se poate spune că instrumentele și platformele tehnologice, mediile de învățare și materialele de învățare din sistemele de învățământ la distanță sunt actorii care cresc interacțiunea dintre cursant și educator. Interacțiunea crescândă dintre cursant și educator a dus la crearea de date pentru sisteme și organizații de învățământ la distanță. Utilizarea tehnologiilor *cloud* specifice sistemelor sau organizațiilor pentru a procesa și stoca date mari este foarte recomandată. Utilizarea unor astfel de tehnologii este de așteptat să faciliteze accesul la date în studiile care urmează să fie efectuate în aceste domenii și să crească numărul de astfel de studii¹⁸.

¹⁷ OECD (2016). Education at a glance 2016: OECD indicators. Paris: OECD Publishing.

¹⁸ Open and distance learning. Trends, policy and strategy considerations. UNESCO, 2002. Disponibil: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000128463>

B. Sarac, N. Alptekin subliniază că merită să ținem cont de faptul că învățarea la distanță nu este doar un moft care decurge din schimbări sau crize dramatice (cum ar fi o pandemie) provocate de posibilitățile tehnologice și de condițiile globale în schimbare, ci este o necesitate reală¹⁹.

Conform Asociației Statelor Unite de Învățare la Distanță (USDLA - United States Distance Learning Association, 2005), educația la distanță a fost definită ca o structură de învățare în care niciun profesor nu sprijină învățarea pe tot parcursul vieții în format fizic, tehnologiile trebuie să fie disponibile pentru fiecare individ. Potrivit Özkul și Aydın (2020), învățământul la distanță este procesul de învățare în care cursanții sunt separați temporal și fizic de instructor, unul de altul și la distanță sistemele de comunicare asigură comunicarea între ei. Odată cu dezvoltarea tehnologică apar diverse oportunități, respectiv, învățământul la distanță poate deveni un sistem de învățământ care poate atrage toate grupurile de vârstă, până la a fi un sistem folosit numai de adulți în scopuri de carieră. Cu toate acestea, există două motive principale pentru utilizarea pe scară largă a învățământului la distanță: nevoi instituționale și naționale (Özkul; Aydın, 2020).

Motive instituționale pentru extinderea educației la distanță sunt: pentru a crește accesul la educație, pentru a oferi flexibilitate studenților în ceea ce privește timpul și spațiul, a reduce costurile educației, a ajunge la studenți din diferite zone geografice prin utilizarea noilor tehnologii în educație (Cavanaugh, 2001; Oblinger, 2000). Motivele naționale ale educației la distanță oferă confort în multe feluri în comparație cu educația tradițională și este necesar să se realizeze cererea pe care educația tradițională nu o poate satisface (Özkul & Aydın, 2020)²⁰.

Condițiile de optimizare a instruirii la distanță (monitorizarea studenților, tehnologii de sprijinire a învățării autodirijate/autoreglate și a motivației studenților etc.).

Învățământul superior la distanță oferă diversitate în metodele de învățare, incluzând simulări, proiecte practice, discuții online și alte strategii pedagogice care să stimuleze dezvoltarea abilităților și înțelegerea conținutului academic²¹.

În acest context, referindu-se la tipurile de lecții autorii consideră oportună pentru instruirea la distanță structura lecției propusă de Gagné care vizează următoarele 3 componente divizate în 9 elemente:

¹⁹ SARAC, B.; ALPTEKIN, N. Efficiency in open and distance education: a research at Anadolu University. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*. April 2022 ISSN 1302-6488 Volume: 23 Number: 2 Article 11. Disponibil: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1343063.pdf>

²⁰ DUMAN, E. (2023). The challenges of distance education and evidence-based solution suggestions. *International Journal of Academic Studies in Technology and Education (IJASTE)*, 1(1), 50-64.

²¹ VECUMS-VECO, L.; MAZMANYAN, K.; STEFKOVA, S.; POLO, T. Methodological recommendations Improving distance learning materials based on perceptual types. Jelgava, 2023. Disponibil: https://nvsk.lv/upload/MM_Eng.pdf

1. Reactualizarea (atrageți atenția studentului; comunicați obiectivele de învățare; stimulați reamintirea învățării anterioare).

2. Conținutul de bază (prezentați conținutul nou; oferiți îndrumări și sprijin pentru învățare; evocați utilizarea de conținut nou; oferiți feedback).

3. Reflecție / Consolidare (evaluați performanța; încurajați transferul / generalizarea).

O altă condiție de optimizare a instruirii la distanță relevă luarea în considerare a tipurilor principale de percepție: vizuală, auditivă și kinesteziacă, conform teoriei lui Smith.

Tabelul 1. Tipuri perceptuale, identificarea și utilizarea lor în învățare (Smits, 2000)

Tip perceptiv	Fiziologie	Limbaaj	Tehnicile care facilitează percepția și învățarea
<p>VIZUAL</p> <p>1. Își imaginează cu ușurință locuri și evenimente.</p> <p>2. Vede adesea imagini asociate cu cuvinte sau sentimente și abia apoi confirmă faptul că a înțeles ceva nou.</p> <p>3. Când scrie, de multe ori vede cuvântul în ceea ce privește modul în care acesta se va uita când este scris.</p>	<p>1. Respirația cu partea superioară a pieptului.</p> <p>2. Înălțime înaltă a vocii.</p> <p>3. Adâncime a respirației.</p> <p>4. Percepe informații privind în sus.</p>	<p>1. „Văd ce crezi”</p> <p>2. „Arata bine”</p> <p>3. „Îți poți imagina asta?”</p> <p>4. „Imaginați-vă că...”</p> <p>5. „Ei bine, cum se pare ca tu?”</p>	<p>1. Folosește-ți aspectul, mișcările corpului.</p> <p>2. Folosiți mijloace vizuale deasupra nivelului ochilor.</p> <p>3. Videoclipuri, colorate materiale de referință.</p> <p>4. Materiale / manuale pline de culoare și captivante.</p> <p>5. Pregătirea memoriei carduri, colaje și instrumente vizuale de creare a notelor.</p> <p>6. Afixe pe pereți pentru explicarea conceptelor de bază.</p>
<p>AUDITIV</p> <p>1. Dominanța auditivă este manifestată prin dialogul intern și limbaj în general.</p> <p>2. Adesea „aude” cuvântul înainte de a-l scrie.</p> <p>3. Când se pregătește pentru o nouă situație,</p>	<p>1. Nivelul mișcării ochiului</p> <p>2. Respirație constantă</p> <p>3. Clar, intonația vocii rezonantă</p> <p>4. Tensiune în</p>	<p>1. „Eu sunt ascultare”</p> <p>2. „Sună bine”</p> <p>3. „Aud în ea...”</p> <p>4. „Cum face sunet?”</p> <p>5. „Am auzit asta înainte”</p>	<p>1. Lucrați în perechi, discuții de grup, rapoarte de grup.</p> <p>2. Vorbitori invitați.</p> <p>3. Scurte dezbateri.</p> <p>4. Ritm, versuri,</p>

repetă în minte ce li s-ar spune și ce vor spune.	mușchi 5. Primește informație		poezie, lectura pe roluri. 5. Utilizarea înregistrărilor audio. 6. Muzică pentru încurajare, relaxare, imaginație, revizuire.
KINESTEZICĂ 1. Conexiune puternică cu sentimentele: emoții și senzații tactile. 2. Când scrie un cuvânt, simte că îl scrie literă cu literă sau doar simte că o face corect. 3. Evenimentele așteptate sunt asociate cu emoții puternice. 4. Situațiile fizice sunt percepute împreună cu emoțiile pe care le evocă.	1. Ochii care se mișcă în jos. 2. Respirație profundă. 3. Multă circulație 4. Percepe informații privind în jos	1. „Într-un fel nu pare dreaptă” 2. „Poți înțelege asta?” 3. „Nu am intra în legătura aceasta” 4. „Pune-te în pielea mea!” 5. „Eu stau împotriva”	1. Mimare, expresii faciale. 2. A învățat să demonstreze un concept prin gesturi sau mișcări. 3. Exerciții pentru pauze. 4. Exerciții de proiectare și construcție. 5. Expediții și excursii. 6. Mișcările fizice (de ex. hărțile desenate pe o suprafață tare vă ajută să învățați geografia țărilor și rutele comerciale).

Studentii pot identifica propriul tip perceptiv principal valorificând chestionarele existente pentru această dimensiune.

Cunoașterea tipului perceptiv personal face mai ușor pentru student să învețe direct prin materialele de învățare care le sunt mai accesibile. Nu există o singură modalitate cea mai bună pentru a învăța într-un mod autoreglat, așa că este la atitudinea fiecărui individ să identifice cele mai bune modalități de a învăța și să folosească cele mai eficiente mijloace de învățare. De asemenea, este important ca profesorul să înțeleagă tipul perceptiv dominant al studenților și să lucreze la dezvoltarea celorlalte tipuri.

Pentru a preda eficient, profesorii trebuie să evalueze punctele forte ale elevilor și să dezvolte învățarea materialelor pentru fiecare tip perceptiv.

Studiile realizate au permis identificarea recomandărilor de predare pentru profesori, în aspect generalizator, în crearea materialelor de învățare.

Materiale de învățare bazate pe fiecare tip perceptiv:

- **Vizual:** prezentări; imagini, fotografii; videouri; figuri, simboluri; materiale vizuale colorate; colaje; postere;
- **Auditiv:** videoclipuri; istorii spuse de profesor; redarea muzicii pentru încurajare, relaxare, imaginație, revizuire; discuții; scurte dezbateri; versuri; postere; citirea pe roluri;
- **Kinestezic:** sarcini practice (simulări, sarcini de laborator, colaje, postere); crearea graficelor; scrierea notițelor etc.

Profesorul poate identifica tipul de percepție al cursanților favorizând acest tip în scopul organizării mai bune a procesului de învățare. De altfel, percepția este un proces psihic de cunoaștere care creează o reprezentare directă a obiectelor reale, fenomene și obiecte din conștiință prin senzațiile vizuale, auditive, tactile etc. și în contextul unei anumite recunoașteri și înțelegeri a ceea ce este reprezentat (Blinkena, 2000). Percepția este o formă superioară a cunoașterii senzoriale; este procesul psihic de reflectare a obiectelor și fenomenelor realității în totalitatea însușirilor lor, în momentul acțiunii lor directe asupra analizatorilor. Percepția este un nivel calitativ superior de prelucrare și integrare a informației despre lumea externă și despre sine. Această superioritate, în concepțiile autorului M. Zlate constă în realizarea unei imagini sintetice, unitare, în care obiectele și fenomenele care acționează direct asupra organelor noastre de simț sunt reflectate ca totalități integrale, în individualitatea lor specifică. În afara percepției sunt greu de conceput gândirea, memoria, imaginația²².

Se consideră că un profesor care se pregătește pentru lecții în învățământul la distanță se confruntă cu mai multe probleme în implementarea celor 9 elemente de instruire ale lui Gagné.

Pot fi enumerate următoarele probleme:

- Comunicarea obiectivului de învățare: cursanții nu răspund la întrebările profesorului despre rezultate. Ei simt adesea rușine sau lipsă de cunoștințe.

Sugestii: adresați studenților întrebări simple la începutul lecției pentru a stimula conversația. Dați un colaj simplificat ca exemplu, începând cu lucruri simple pe care studentul le știe. Profesorul adresează întrebări de sondare la începutul orei pentru a stimula discuția.

²² POTĂNG, A.; PALADI, O. [et.al.]. (2013) *Psihologie generală. Suport de curs pentru alte facultăți*. CEP USM, Chișinău.

- Stimulați reamintirea învățării anterioare: atunci când oferă răspunsuri la un subiect învățat anterior studenții nu-și pornesc microfonul, sunt timizi să vorbească sau nu comunică deloc din cauza fricii și a lipsei de cunoștințe. Există, de asemenea studenți cărora le ia mai mult timp să se implice în lecție.

Sugestii: adresați întrebări de cercetare pentru a completa materialul oferit, încurajați studenții pentru a oferi feedback.

- Oferiți îndrumări de învățare: studenții care participă la lecție au niveluri diferite de aptitudini de comunicare, cunoștințe și percepție.

Sugestii: Înainte de lecție, profesorul planifică sarcini pentru diferite niveluri de cunoștințe. Este necesară abordarea diferențiată. Lucrați în grupuri, oferind sarcini de dificultate diferită. Profesorul îndrumă, încurajează, laudă și susține cursanții.

- Îmbunătățiți transferul / generalizarea: studenții nu oferă adesea timpul necesar acasă pentru consolidarea cunoștințelor.

Sugestii: Adresați întrebări de sondare. Dați o sarcină pentru următoarea lecție care să-l facă pe student să caute răspunsuri într-un mediu diferit. Încurajați studenții în timpul orei, încurajați utilizarea cunoștințelor în alte materii și în situații reale de viață.

Recomandări pentru profesori în scopul îmbunătățirii învățării autoreglate / autodirijate.

Învățarea autoreglată / autodirijată este un proces în care o persoană operează și folosește în mod conștient instrumente de reglare a gândirii, a proceselor emoționale și a comportamentului pentru a regla în mod sistematic dobândirea de noi cunoștințe și abilități (Zimmerman, 2002).

Conceptul de învățare autoreglată (engl. self-regulated learning, SRL) se referă la setul de elemente cognitive, metacognitive, motivaționale și comportamentale specifice fiecărui individ care contribuie la propriul proces de învățare și, în același timp, la creșterea încrederii în autoeficacitate atunci când vorbim de performanță în îndeplinirea sarcinilor școlare sau academice. Autorii menționează că la momentul actual, în domeniul psihologiei educaționale este validat rolul activ, de căutare și acumulare a informațiilor, pe care îl dețin persoanele care învață, referindu-se la propriul lor proces de instruire. Procesul de autoreglare poate explica, așadar, de ce atât copiii, cât și adulții sunt dispuși să facă eforturi mentale pentru a învăța. Pentru adulți, se pare că această capacitate de autoreglare reprezintă una dintre valorile cele mai importante (Porath and Bateman, 2006).

O serie de trei componente, în opinia lui Zimmerman, se manifestă la subiecții care se vor angaja proactiv și sistematic în învățarea autoreglată, acestea fiind:

a) procesele metacognitive, precum planificarea, stabilirea obiectivelor, monitorizarea învățării și autoevaluarea;

b) complexul motivațional, care se referă la raportarea unei autoeficacități ridicate (creința subiectului în propria abilitate de a finaliza cu succes sarcinile academice); interesul intrinsec față de propriul proces de învățare; controlul asupra învățării; acceptarea responsabilității individuale în privința rezultatelor obținute (Pintrich and De Groot, 1990);

c) procesele comportamentale, cum ar fi solicitarea de informații și consiliere; selectarea și structurarea mediilor de studiu optime și adoptarea unor strategii eficiente de studiu pentru realizarea unei anumite sarcini în contextul stabilit (Zimmerman and Martinez-Pons, 1986)²³.

Abilitățile de învățare autoreglată / autodirijată trebuie antrenate și lucrate pentru a fi dezvoltate.

Studentii trebuie să fie capabili să se motiveze, să-și planifice activitățile și să-și evalueze progresul pentru a fi mai eficient data viitoare. Dacă un student poate face acest lucru, are aptitudini pentru o bună învățare autoreglată / autodirijată (Veenman, 2013)²⁴.

Etapele învățării autonome

Există trei etape ale învățării autonome: **Planificare – Monitorizare – Evaluare** (PME). Reflecția este o parte integrantă a PME. A reflecta înseamnă a-ți putea gestiona (planifica, monitoriza și evalua) învățarea punându-ți întrebări și răspunzând la ele.

Planificarea (înainte de sarcină/activitate) – înainte de a începe să facem ceva, planificăm cum să facem aceasta. Studentul se gândește la obiectivele de învățare (sarcină) și își dă seama cum să le atingă și cu ce tehnici și strategii. Poate fi creat un plan de acțiune și criterii pentru a determina dacă planul a fost îndeplinit.

Întrebări pe care să le pui la începutul planificării:

- Care este scopul lecției?
- Ce vreau să învăț?
- Ar putea avea legătură cu ceea ce știu deja?
- Cum voi învăța să îndeplinesc sarcina?
- Ce mă va ajuta să învăț?
- De cât timp voi avea nevoie?

Monitorizarea (se întâmplă în timpul sarcinii/activității) – în timpul sarcinii/activității, analizăm dacă progresăm spre obiectivul propus. Studentul își pune în aplicare planul și

²³ PĂNIȘOARĂ, G. *Psihologia învățării: cum învață copiii și adulții?* Iași: Polirom, 2019.

²⁴ VECUMS-VECO, L.; MAZMANYAN, K.; STEFKOVA, S.; POLO, T. (2023) *Methodological recommendations Improving distance learning materials based on perceptual types*. Jelgava. Disponibil: https://nvsk.lv/upload/MM_Eng.pdf

monitorizează munca, progresul și atingerea obiectivelor. El verifică greșelile, caută soluții mai bune. Studentul poate decide să schimbe planul, în conformitate cu nivelul individual de cunoaștere.

Întrebări pe care le pune studentul atunci când monitorizează:

- Fac cum am planificat?
- De unde să știu că învăț lucruri?
- Ce s-ar putea face diferit?
- Ce voi face dacă nu înțeleg ceva în timpul lecției?
- Cum verific dacă nu greșesc?
- Înțeleg totul?

Evaluarea (după sarcină/activitate) – odată ce totul este finalizat, evaluăm cât de bine suntem și dacă am făcut ceea ce am plănuțit. Studentul evaluează cât de bine a atins obiectivele (a finalizat sarcina) folosind strategiile alese, determinând ce a funcționat bine și ce ar putea să fie făcut diferit și mai bine data viitoare.

Întrebări pe care studentul și le pune ca parte a evaluării:

- La sfârșitul lecției, ce îmi va arăta că am atins scopul?
- Cum îmi voi „măsura” cunoștințele?
- Cum îmi voi consolida noile cunoștințe?

Aceste trei activități de bază sunt la fel de importante și trebuie dezvoltate, din acest motiv semnificația lor pe termen lung: atingerea și evaluarea unui obiectiv permite mai multă eficiență realizându-l data viitoare.

Reflectarea asupra învățării implică alte două evenimente de instruire: evaluarea performanței și încurajarea transferului și generalizării. Reflecția este o modalitate pentru student de a se bucura de satisfacția a ceea ce a realizat, să se evalueze și să-și planifice următorii pași.

Învățarea autonomă este o competență cheie pe care studenții trebuie să o învețe cât mai repede posibil.

Studenții cu bune abilități de învățare autodirijată demonstrează:

- mai multă dorință de a învăța,
- o mai bună reamintire a cunoștințelor,
- capacitatea de a lucra strategic,
- capacitatea de a fi mai productiv și mai flexibil în munca lor (Hartman, 2001).

Pentru a obține rezultate, profesorul trebuie să răspundă la o serie de întrebări când pregătește materialele didactice și în timpul învățării (Tabelul 2)²⁵.

Tabelul 2. Întrebări de învățare autoreglată / autodirijată (Vanags, 2018)

Întrebarea profesorului	Ceea ce profesorul încurajează și stimulează studenților prin întrebări
Ce ai putea face dacă există probleme?	Încurajează gândirea strategică.
De unde știi?	Reflectează asupra cunoștințelor.
Ce vei face mai departe?	Caută informații, face planificare. Evidențiază explicația.
Va ajuta? Va funcționa?	Încurajează predicțiile.
Cum o vom face? La ce trebuie să ne gândim?	Planifică și ordonează așteptările.
Ai verificat ce ai făcut?	Încurajează verificările, monitorizarea. Reflectează asupra propriei gândiri.
Trebuie să ne gândim cu toții bine la aceasta împreună?	Atrage atenția asupra proceselor de gândire. Vom rezolva această problemă făcând. Predarea tehnicilor și strategiilor.
A fost greu sau ușor? La ce am reușit?	Încurajează evaluarea.

Motivarea studenților să învețe

Motivația este unul din motoarele învățării. În acest context se menționează că motivația: reprezintă procesele psihologice care produc stimularea, direcția și persistența unei acțiuni voluntare orientate spre îndeplinirea anumitor obiective (Mitchell); este ceea ce energizează, direcționează și susține un comportament (Steers, Porter); se referă la dinamica comportamentului, procesul de inițiere, susținere și direcționare a activităților organismului (Goldenson); implică o combinație între efort și dorință în vederea obținerii unui obiectiv (Gardner). Aceste definiții delimitează următoarele aspecte-cheie: persistența este un concept deseori asociat cu cel de motivație; intensitatea comportamentului este un indicator important pentru studiul motivației; direcția și obiectivele sunt deseori asociate cu un nivel înalt al motivației²⁶.

E.L. Deci afirmă că deoarece oamenii fac alegeri referitor la ce ar trebui să facă, gândurile și percepțiile sunt factori cauzali importanți ai comportamentului lor²⁷. Acțiunile oamenilor sunt strâns legate de nevoile lor, dar motivele conduc acțiunea într-o direcție anume. Un motiv este un factor intern, încurajator, circumstanță, conform concepției autorului Baldunčiks. Toate procesele psihice și

²⁵ VANAGS, E. Pašvadīta mācīšanās – kas tas ir? Retrieved from Skola 2030, Septembris/Oktobris nr. 8, 2019. Disponibil: https://skola2030.lv/admin/filemanager/files/2/nr_8.pdf

²⁶ PÂNIȘOARĂ, G. *Psihologia învățării: cum învață copiii și adulții?* Iași: Polirom, 2019.

²⁷ DECI, E.L.; RYAN, R.M. *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Springer Science Business Media, 2013.

reglatorii (gândirea, memoria, atenția etc.) sunt puse în mișcare de forța dinamizatoare a procesului de motivare. Motivația în învățare variază în funcție de vârsta celui care învață.

Cunoaștem că există motive externe și interne. Baltușite, la aspectul respectiv afirmă că motivația este un set de motive care sunt asociate cu o acțiune dată și apar dintr-o anumită nevoie, prin interacțiunea dintre motivatori externi și interni²⁸.

În acțiunile cu puțină sau fără motivație, fie nu se întâmplă nimic, fie sunt foarte instabile. În calitate de profesori, putem influența motivația externă a studenților noștri și le putem stimula motivația internă.

Scopul este, de asemenea, un concept important atunci când vorbim despre motivație în învățare. Un scop este un rezultat cunoscut, spre care acțiunea este legată de satisfacerea unei nevoi cunoscute, este îndreptată către un moment dat în timp. Motivele, nevoile și scopurile sunt baza motivației umane. Augusts Milts de asemenea, identifică interesele ca un factor cheie care definește domeniile motivației (Milts, 1999).

Un interes este o anumită atitudine evaluativă față de ceva; interesul se poate referi și la o evaluare a unei anumite activități care creează o experiență emoțională pozitivă în persoană.

Dacă nevoia unei astfel de experiențe devine baza unui interes, atunci interesul este deja o nevoie, apoi devine un motiv activ și o încurajare pentru acțiune, care satisface acea nevoie pentru experiență. Acest lucru poate crea interes pentru îndeplinirea unei anumite sarcini, deoarece aduce emoții satisfăcătoare de a depăși dificultățile (Laizāne, 2014).

Motivația de a învăța este esențială pentru învățământul la distanță, așa cum învățământul la distanță înseamnă mai puține oportunități pentru profesor de a avea contact față în față cu studentul.

Motivația de a învăța este o condiție prealabilă pentru succesul în învățare. Cursanții motivați au un impuls intern de a învăța și au mai multe șanse de a fi implicați activ în învățare. Motivarea studenților în învățământul la distanță este dificilă, mai ales când intensitatea interacțiunii dintre profesor și student este scăzută.

În contextul publicațiilor psihologilor Richard M. Ryan și Edward L. Deci asupra temelor de autodeterminare și motivație intrinsecă, dezvoltare socială și bunăstare, este important de remarcat reglarea motivațională a învățării (Tabelul 3)²⁹.

Tabelul 3. Factorii care guvernează motivația studentului de a învăța

(Ryan, Deci, 2000)

²⁸ BALTUŠĪTE, R. *Skolotāja loma mācīšanās motivācijā*. Rīga: RaKa. 2006.

²⁹ VECUMS-VECO, L.; MAZMANYAN, K.; STEFKOVA, S.; POLO, T. *Methodological recommendations Improving distance learning materials based on perceptual types*. Jelgava, 2023. Disponibil: https://nvs.lv/upload/MM_Eng.pdf

Motivatori impersonali	Motivatori externi	Motivatori personali autoreglați
Ațiuni inconștiente	Recompense externe	Relevanța personală, alegerea conștientă a valorilor
Incompetență	Consecințele nerespectării regulilor	Acționând în conformitate cu propriile valori
Lipsa de autocontrol		Interes, entuziasm, satisfacție

Profesorul încurajează motivația studenților de a învăța în forma dată prin a oferi încredere în cunoaștere, pentru a genera interes pentru învățare, a provoca să învețe, pentru a verifica performanța învățării și pentru a oferi feedback.

Motivația studenților pentru învățare, în concepția L. Daniela (2021) este îmbunătățită prin: stabilirea de obiective realizabile, furnizarea de feedback cu privire la ceea ce a fost un succes, identificarea succeselor și realizărilor.

Motivația de a învăța este o condiție prealabilă pentru succes în învățare.

4.2. Particularități ale metodelor în instruirea sincronă (metode și tehnici de implicare a studenților în timp real; gestionarea discuțiilor și interacțiunilor în mediul online). Avantaje și dezavantaje.

Instruirea sincronă online este similară cu instruirea tradițională în clasă, cu excepția faptului că se desfășoară online. Studenții și profesorii interacționează în timp real prin intermediul unor instrumente de comunicare, cum ar fi conferințele video sau de chat-urile. Acest mod de instruire este potrivit pentru studenții care preferă o interacțiune structurată, planificată și în direct cu colegii și profesorii lor. De asemenea, este ideal pentru persoanele care se dezvoltă în medii colaborative și interactive.

Avantaje	Dezavantaje
<ul style="list-style-type: none"> · Oferă posibilitatea de a pune și de a răspunde la întrebări în timp real, pe măsură ce acestea apar. · Oferă posibilitatea de interacțiune și schimburi spontane între studenți și cu profesor. · Oferă profesorilor posibilitatea de a obține feedback cu privire la instruirea studenților · Adaugă elementul „uman”. · Consolidază comunitatea din clasă · Creșterea numărului de interacțiuni sau a numărului de interacțiuni "sociale" (interacțiuni care nu au legătură cu conținutul cursului) 	<p>Un nefericire, în timp ce instruirea online poate îmbunătăți accesul anumitor persoane, instruirea sincronă poate mări decalajul pentru studenții cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> · anumite dizabilități · acces instabil la internet · acces echitabil la dispozitiv și la alte echipamente · responsabilități de îngrijire · lipsa accesului la un spațiu adecvat pentru a participa, diferențe de fus orar

De obicei, instruirea sincronă se caracterizează prin oportunități de interacțiune între profesor și studenți și între studenți, cum ar fi o sesiune de întrebări și răspunsuri, o discuție în clasă sau orele de birou.

Este recomandabil să se utilizeze activități sincrone pentru a facilita interacțiunea dintre studenți și pentru a consolida prezența profesorului. Tabelul de mai jos conține o listă de activități academice care pot fi desfășurate sincron, particularitățile lor, provocările care pot apărea, dar și recomandările, instrumentele și tehnologiile pentru a le depăși.

Activități academice	Particularități și recomandări	Provocări și măsuri/instrumente/tehnologii aplicabile pentru a le evita
Prelegeri	Eficace în cazul prelegerilor care sunt împărțite în segmente mai mici (segmentele de 7 - 10 minute sunt ideale, cu un maxim de 15 - 20 de minute). Segmentele de curs sunt intercalate cu interacțiunea cu studenții (de exemplu, sondaj Zoom, sesiune de întrebări și răspunsuri, chat Q&A, săli de discuții etc.).	Factori de interferență (distragerea atenției, conectivitate la internet etc.) păstrați segmentele scurte, astfel încât studenții să nu piardă prea multe dacă participarea lor este întreruptă Egalizarea participării includeți interacțiuni scurte, frecvente și cu miză redusă pentru a încuraja participarea inițiați un sistem pentru a vă asigura că invitați diferiți studenți să își împărtășească gândurile prin alternarea formelor de interacțiune
Videoclipuri	Cel mai eficient atunci când este mai scurt de 10 minute și are legătură directă cu subiectul și sarcina din timpul orei	Preocupări legate de drepturile de autor sigurați-vă că toate materialele au permisiunea de utilizare a drepturilor de autor Accesibilitate privilegiați video-urile care oferă subtitrare și video descris acolo unde este posibil. Factori de interferență (distragere a atenției, conectivitate la internet etc.) Puneți la dispoziția studenților un link către videoclip în cazul în care au nevoie să îl revadă mai târziu
Studii de caz	Cel mai eficient pentru discutarea analizei de caz, împărtășirea constatărilor și sesiunea de întrebări și răspunsuri	Factori de interferență (distragere a atenției, conectivitate la internet etc.) mențineți activitățile cu miză redusă Egalizarea participării includeți interacțiuni scurte, frecvente și cu miză redusă pentru a încuraja participarea inițiați un sistem pentru a vă asigura că invitați diferiți studenți să își împărtășească gândurile prin alternarea formelor de interacțiune Monitorizarea participării vizitați fiecare sală de discuții includeți o notă de evaluare între colegi pentru contribuția la grup

Experimentări / Laboratoare	Cel mai eficient pentru interacțiuni autentice (de exemplu: interviuri, rezolvarea de probleme cronometrate etc.)	Coordonarea participanților planificarea tuturor evenimentele în timpul programului de curs
Performanță / Creație	Cel mai eficient pentru interacțiunea spontană, participarea publicului și grupurile mici	Îndeplinirea criteriilor "live" adaptarea cerințelor pentru a permite răspunsuri inovatoare la sarcină
Tutoriale	Cel mai eficient pentru recenzii scurte și sesiuni de întrebări și răspunsuri - axate pe munca împărtășită anterior cu studenții	Monitorizarea pentru înțelegere <ul style="list-style-type: none"> o includerea verificărilor frecvențe ale cunoștințelor (Zoom Poll, sesiune de întrebări și răspunsuri, Chat Q&A)
Lucru colaborativ	Cel mai eficient pentru sarcini de brainstorming, discuții scurte și concentrate, ca punct de contact inițial pentru sarcini mai complexe, ca activitate de încheiere etc.	Asigurarea participării oferirea unei direcții clare înainte de a iniția sălile de discuții <ul style="list-style-type: none"> o vizitarea fiecărei camere de discuții o crearea unui document Google pentru fiecare grup și monitorizarea activității în timp ce se află în pauză o solicitarea către grupuri să împărtășească rezultatele (fie în public, dacă timpul permite, fie un rezumat scris către profesor) o includerea unei note de evaluare de către colegi pentru contribuția la grup (dacă compilarea grupului este constantă) Egalizarea participării clarificarea așteptărilor privind participarea studenților crearea și modelarea rolurilor pentru a vă asigura că fiecare student are o contribuție specifică la lucrare (gazdă, sintetizator, critic etc.)

Discuții de grup	Cel mai eficient pentru grupuri mai mici, cu întrebări orientative care să fie completate și împărtășite și o limită de timp rezonabilă pentru ca studenții să rămână concentrați.	Asigurarea participării <ul style="list-style-type: none"> ○ oferiți o direcție clară înainte de a iniția sălile de discuții ○ vizitați fiecare cameră de discuții ○ creați un document Google pentru fiecare grup și monitorizarea activității în timp ce se află în pauză ○ solicitați grupurilor să împărtășească rezultatele (fie în public, dacă timpul permite, fie un rezumat scris către profesor) ○ includeți o notă de evaluare de către colegi pentru contribuția la grup (dacă compilarea grupului este constantă) Egalizarea participării <ul style="list-style-type: none"> ○ clarificați așteptările privind participarea studenților ○ creați și modelați rolurile pentru a vă asigura că fiecare student are o contribuție specifică la lucrare (gazdă, sintetizator, critic etc.) și rotirea rolurilor pentru a permite fiecărui membru să exerseze cu fiecare rol în parte
Prezentări	<p>Cel mai eficient pentru prezentări sub 20 de minute</p> <p>Cel mai bine executate dacă audiența studenților are o sarcină cognitivă în timpul prezentărilor (de exemplu: aplicarea criteriilor pentru evaluarea prezentării de către colegi)</p> <p>Ar trebui să se limiteze la 3 prezentări în cadrul unei sesiuni, cu pauze intermitente între ele</p> <p>Pot fi realizate în sălile de pauză și înregistrate în scopul notării</p>	Factori de interferență (distragere a atenției, conectivitate la internet etc.) mențineți prezentări scurte, astfel încât studenții să nu piardă prea multe dacă participarea lor este întreruptă Asigurarea participării solicitați studenților să evalueze prezentarea folosind criterii stabilite Validarea utilizării timpului studenților eșalonați membrii publicului
Teme de cercetare	Cel mai eficient pentru sesiuni de întrebări și răspunsuri individuale sau în grupuri mici pentru a raporta provocările etc.	Validarea utilizării timpului studenților menținerea sesiunilor scurte și concentrate organizează întâlnirilor individuale
Evaluare	Cel mai eficient pentru prezentări orale și demonstrații	Validarea utilizării timpului studenților mențineți sesiuni scurte și concentrate organizați întâlniri individuale de evaluare

4.3. Specificul metodelor de instruire asincronă (portofolii digitale, forumuri de discuții, jurnale online etc.). Avantaje și dezavantaje.

Instruirea asincronă este un cadru de instruire în ritm propriu, în care studenții pot accesa resursele de instruire oricând doresc și își pot îndeplini sarcinile în funcție de propriul program. Nu este necesară comunicarea în timp real între profesori sau colegi, iar studenții nu sunt obligați să fie online la anumite ore. Acest stil de învățare este optim pentru persoanele care au un timp limitat, o serie de responsabilități personale sau profesionale și optează să studieze într-un ritm care le convine.

Deși este posibil să existe în continuare date limită de predare a temelor, studenții pot, în general, să le finalizeze oricând în cadrul calendarului dat pentru sarcina respectivă. Aceste activități pot include prelegeri video, lecturi, teme și discuții de grup sau sarcini de colaborare.

Avantaje	Dezavantaje
<ul style="list-style-type: none"> · Studenții pot finaliza lucrările în funcție de propriul program (un avantaj enorm în contextul actual) · Studenții au posibilitatea de a-și lua timpul necesar pentru a digera și de a repeta/reciti conținuturile dificile pentru a aprofunda înțelegerea acestora · Studenții au timp să compună și să revizuiască răspunsurile în cadrul discuțiilor asincrone din clasă, sporind accesul celor cu bariere lingvistice și de altă natură. 	<ul style="list-style-type: none"> · Fără o motivație adecvată, este posibil ca studenții să amâne finalizarea lucrărilor săptămânale și să rămână în urmă · Studenții se pot simți izolați sau deconectați de instructor și de ceilalți studenți

Deși nu există un singur mod „corect” de a preda online, tabelul următor poate ajuta profesorii să aleagă cea mai potrivită tehnologie pentru modul asincron de predare. Acesta enumeră activitățile academice tipice și identifică cazurile de utilizare eficientă, provocările și potențialele soluții de rezolvare pentru fiecare activitate academică.

Activități academice	Particularități și recomandări	Provocări și măsuri/instrumente/tehnologii aplicabile pentru a le evita
Prelegeri	<ul style="list-style-type: none"> · Eficientă pentru prelegeri mai lungi și/sau informații mai complexe, astfel încât studenții să își poată ritma vizionarea și să revadă "punctele importante", după cum este necesar. · Prelegerile înregistrate pot fi PPT-uri narate, videoclipuri, demonstrații etc. · Dacă este posibil, prelegerile ar trebui să fie împărțite în 	<ul style="list-style-type: none"> · Managementul timpului <ul style="list-style-type: none"> ○ identificați termenele limită pentru vizualizare și împărtășiți-le studenților și trimiteți un memento cu anunțul săptămânal de check-in · Finalizarea lucrărilor <ul style="list-style-type: none"> ○ atribuiți sarcini și termenul limită de predare pentru fiecare prezentare (rezumat de 1 paragraf al punctelor principale, reflecție în jurnal asupra conținutului, 1 pagină de notițe de curs etc.) · Întrebări care apar în timpul lucrului la prelegeri, teme etc.

	<p>subteme de 15-30 de minute pentru a facilita studenților studierea și revizuirea lor.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Mai incluzive pentru studenții cu nevoi de accesibilitate, cu o a doua limbă etc. · Plug-in-ul H5P poate fi utilizat pentru a crea videoclipuri și prezentări interactive 	<ul style="list-style-type: none"> ○ creați un fir de discuție în clasă pentru fiecare subiect pentru ca studenții să pună întrebări și să împărtășească răspunsurile ○ includeți link-uri către resurse suplimentare pentru punctele dificile anticipate
Videoclipuri	<ul style="list-style-type: none"> · Cel mai eficient pentru videoclipuri mai lungi, în special dacă studenții trebuie să ia notițe sau să folosească conținutul pentru o sarcină academică. · Plug-in-ul H5P poate fi utilizat pentru a crea prezentări video interactive 	<ul style="list-style-type: none"> · Preocupări legate de drepturile de autor <ul style="list-style-type: none"> ● asigurați-vă că toate materialele au permisiunea de utilizare a drepturilor de autor
Studii de caz	<ul style="list-style-type: none"> · Cel mai eficient pentru a citi cazuri, a analiza informații, a împărtăși idei și a perfecționa analiza 	<ul style="list-style-type: none"> · Lipsa de orientare / neînțelegere a cerințelor sarcinii <ul style="list-style-type: none"> ○ asigurați-vă că instrucțiunile sunt scrise clar, mențineți activitățile cu miză redusă ○ creați un fir de discuții în clasă pentru ca studenții să pună întrebări și să împărtășească răspunsurile · Egalizarea participării <ul style="list-style-type: none"> ○ clarificați așteptările privind participarea studenților ○ creați roluri pentru a vă asigura că fiecare elev are o contribuție specifică la lucrare (facilitator, sintetizator, critic etc.) · Monitorizarea participării <ul style="list-style-type: none"> ○ monitorizați postările studenților ○ includeți o notă de evaluare între colegi pentru contribuția la grup <p><i>Tehnologie sugerată: Forum de discuții Moodle folosind "Grupuri separate" și/sau un document colaborativ (cum ar fi Moodle wiki sau Google Docs) pentru a documenta analiza.</i></p>
Experimentări / Laboratoare	<ul style="list-style-type: none"> · Cel mai eficient pentru sarcini autentice (de exemplu: proiectarea unui experiment de cercetare complex, realizarea unei analize a literaturii de specialitate, analiza datelor experimentale etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> · Claritatea sarcinii/procesului <ul style="list-style-type: none"> ○ oferiți modele și rubrici pentru a clarifica așteptările ○ creați un fir de discuție în clasă pentru ca studenții să pună întrebări și să împărtășească răspunsurile

Performanță / Creație	<ul style="list-style-type: none"> · Cel mai eficient pentru performanțe înregistrate sau demonstrații tehnice 	<ul style="list-style-type: none"> · Lipsa de materiale <ul style="list-style-type: none"> ○ ajustați cerințele pentru a permite o gamă largă de materiale ○ creați un fir de discuție în clasă pentru ca studenții să pună întrebări și să facă un brainstorming de materiale de înlocuire inovatoare
Tutoriale	<ul style="list-style-type: none"> · Cel mai eficient pentru a împărtăși studenților probleme și sarcini pe care aceștia le finalizează și pregătesc întrebări înainte de sesiunea live 	<ul style="list-style-type: none"> · Claritatea sarcinii/procesului <ul style="list-style-type: none"> ○ oferiți modele și linkuri către resurse ○ creați un fir de discuție în clasă pentru ca studenții să pună întrebări și să împărtășească răspunsuri
Lucru colaborativ	<ul style="list-style-type: none"> · Cel mai eficient pentru sarcini mai complexe care necesită gândire critică, analiză, reflecție etc. · Cel mai eficient pentru activități de editare între colegi și sarcini de scriere în colaborare · Mai incluzivă pentru studenții cu nevoi de accesibilitate, cu o a doua limbă, vorbitori etc. 	<ul style="list-style-type: none"> · Asigurarea participării <ul style="list-style-type: none"> ○ oferiți o direcție clară înainte de inițierea sarcinii ○ creați sarcini provocatoare, dar realizabile ○ solicitați grupurilor să împărtășească rezultatele ○ folosiți o activitate care poate fi monitorizată (de exemplu: forum de discuții, atelier de lucru, Wiki etc.). ○ includeți o notă de evaluare de către colegi pentru contribuția la grup (dacă domeniul de activitate merită) · Egalizarea participării <ul style="list-style-type: none"> ○ clarificați așteptările privind participarea studenților ○ solicitați studenților să își împartă munca și să raporteze asupra propriei contribuții <p><i>Tehnologie sugerată: Forum de discuții Moodle folosind "Grupuri separate" și/sau un document colaborativ (de exemplu, Google Docs) pentru a documenta analiza</i></p>
Discuții de grup	<ul style="list-style-type: none"> · Cel mai eficient pentru grupuri între 4 și 9 persoane, în funcție de numărul de mesaje de discuție care trebuie create și de numărul de răspunsuri necesare. · Cel mai eficient pentru confirmarea înțelegerii / progresului studenților · Mai incluziv pentru studenții cu nevoi de accesibilitate, cu o a doua limbă etc. 	<ul style="list-style-type: none"> · Asigurarea participării <ul style="list-style-type: none"> ○ oferiți întrebări care necesită o gândire de ordin superior (analiză, comparație, aplicare etc.) ○ solicitați grupurilor să împărtășească rezultatele ○ monitorizați contribuțiile studenților ○ atribuiți note de participare (pentru simpla participare și/sau calitatea contribuțiilor) ○ includeți o notă de evaluare între colegi pentru contribuția la grup (dacă domeniul de activitate merită) ○ luați în considerare atribuirea unui facilitator de discuții pentru fiecare grup, prin rotație, pentru a menține discuția în desfășurare <p><i>Tehnologie sugerată: Moodle Forum de discuții folosind "Grupuri separate"</i></p>

Prezentări	<ul style="list-style-type: none"> · Cel mai eficient cu clase mai mari · Poate fi revizuită de către colegi (de exemplu: alocarea de prezentări specifice fiecărui elev pentru a le viziona și revizui) · Se pot face comentarii în anumite puncte specifice, cu suport audio (în forumul de discuții Moodle) 	<ul style="list-style-type: none"> · Asigurarea participării <ul style="list-style-type: none"> ○ cereți studenților să evalueze prezentarea folosind criteriile stabilite ○ validați utilizarea timpului studenților ○ repartizați fiecărui elev să vadă anumite prezentări
Teme de cercetare	<ul style="list-style-type: none"> · Cel mai eficient este atunci când este executat cu repere specifice pentru a se asigura că studenții nu se abat de la sarcină (de exemplu: rezumat scris al subiectului de cercetare, bibliografie adnotată, schiță de lucrare, reflecție după lucrare, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> · Direcție și orientare <ul style="list-style-type: none"> ○ oferiți modele și rubrici pentru a clarifica așteptările ○ stabiliți termene limită pentru produsele livrabile de etapă ○ atribuiți o parte din notă pentru fiecare produs de livrat ○ creați un subiect de discuții în clasă pentru ca studenții să pună întrebări și să împărtășească răspunsurile
Evaluare	<ul style="list-style-type: none"> · Cel mai eficient pentru testele cu evaluare automată, eseuri, rapoarte de cercetare, sarcini de rezolvare a problemelor, note de participare 	<ul style="list-style-type: none"> · Integritatea academică <ul style="list-style-type: none"> ● creați versiuni alternative ale testului pentru un singur grup ● randomizați ordinea întrebărilor ● stabiliți limite de timp pentru finalizarea testului ● creați întrebări care sunt foarte contextualizate și care cer studenților să răspundă dintr-o perspectivă mai "personală" (ex: discutați specific contextului, oferiți justificări, exemple etc.) ● oferiți o opțiune creativă prin care studenții pot îndeplini criteriile academice cu un artefact ales de ei înșiși

5. Evaluarea în învățământul la distanță

5.1. Tipuri de evaluare

Evaluarea la distanță în contextul universitar poate asigura integritatea academică și eficacitatea procesului de învățare, raportându-se la un set de exigențe/instrucțiuni metodologice destinate să ghideze cadrele didactice în proiectarea și implementarea evaluărilor în medii virtuale.

Se va ține cont de următoarele exigențe în realizarea evaluării la distanță (Palloff & Pratt, 2009³⁰):

- *Proiectarea unei evaluări centrate pe cursant, care include auto-reflecție* - implică crearea de oportunități pentru ca studenții să își examineze și să își evalueze propriul progres, înțelegând punctele forte și identificând aspectele care necesită îmbunătățire. Auto-reflecția încurajează responsabilizarea și dezvoltarea personală, aspecte esențiale în învățarea autodirijată.
- *Proiectarea și includerea de rubrici de marcare/grile de evaluare* - ajută studenții să înțeleagă exact ce se așteaptă de la ei și cum pot atinge cele mai înalte standarde. Aceste instrumente oferă transparență în procesul de evaluare și ajută la menținerea unor standarde consistente, indiferent de subiectivitatea potențială a evaluatorului.
- *Includerea evaluării colaborative prin postarea publică de lucrări* - promovează un mediu de învățare interactiv și participativ. Aceasta permite studenților să vadă lucrările colegilor lor, oferind un context mai bogat pentru învățare. De asemenea, evaluarea colaborativă poate stimula discuția constructivă și poate îmbunătăți abilitățile de analiză critică și de argumentare.
- *Încurajarea studenților să dezvolte abilități în furnizarea de feedback prin modelarea așteptărilor* - este esențială pentru crearea unei culturi de feedback constructiv. Acest proces nu numai că îi ajută pe studenți să devină mai receptivi la critici și mai buni în auto-evaluare, dar îi învață și cum să comunice eficient și respectuos păreri și sugestii.
- *Proiectarea unei evaluări clare, ușor de înțeles și potrivită pentru mediul online*. Evaluările trebuie să fie concepute astfel încât să minimizeze confuziile și să fie accesibile din punct de vedere tehnologic pentru toți studenții. Claritatea instrucțiunilor și accesibilitatea tehnologică sunt importante pentru a asigura că toți studenții pot demonstra competențele și cunoștințele lor în mod eficient.

Evaluarea în cadrul învățământului la distanță necesită adoptarea unor măsuri riguroase pentru a garanta eficacitatea și integritatea acestui proces. Securitatea datelor este esențială, implicând protocoale stricte de securitate, cum ar fi software-ul anti-plagiat, autentificarea multi-factor și

³⁰ PALLOFF, R., & PRATT, K. (2009). *Assessing the Online Learner: Resources and Strategies for Faculty*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

criptarea informațiilor pentru a preveni accesul neautorizat și fraudă academică. De asemenea, supravegherea în timp real este crucială pentru a monitoriza comportamentul studenților și pentru a bloca accesul la resurse externe în timpul examenelor.

Accesibilitatea evaluărilor pentru toți studenții, inclusiv cei cu cerințe educaționale speciale, este o prioritate, asigurând conformitatea cu standardele internaționale de accesibilitate. Flexibilitatea este, de asemenea, importantă pentru acomodarea studenților din diverse fusuri orare și pentru gestionarea situațiilor neprevăzute care pot afecta accesul la evaluări.

În contextul educațional actual, evaluarea în învățământul la distanță determină eficacitatea proceselor de predare și învățare. Tipurile de evaluare implementate în mediile virtuale sunt diverse, fiecare având particularitățile sale.

Astfel, se proiectează și se desfășoară următoarele **tipuri de evaluare**:

1. *Evaluare inițială*, care vizează identificarea cunoștințelor preliminare și a competențelor studenților, precum și adaptarea conținutului și a strategiilor de predare la nevoile lor. Se pot utiliza chestionare online, teste inițiale ale abilităților digitale pentru a asigura că toți studenții pot naviga eficient platforma de învățare. Această evaluare se efectuează înainte de începerea propriu-zisă a cursurilor. Rezultatele ajută la personalizarea materialelor și la organizarea grupurilor de studiu, precum și la configurarea suportului tehnic pentru studenți.
2. *Evaluare formativă*, care este realizată în timpul procesului de învățare, aceasta include teste scurte, eseuri, proiecte de grup, jurnale de reflecție și discuții pe forumuri. Scopul este de a monitoriza progresul și de a oferi feedback continuu. Evaluările formative sunt integrate în fluxul cursului și sunt realizate periodic. Utilizarea platformelor educaționale permite automatizarea colectării și evaluării răspunsurilor, facilitând feedback-ul rapid și personalizat.
3. *Evaluare sumativă*, care măsoară achizițiile studenților la sfârșitul unei unități de curs sau la finalul semestrului, sub forma examenelor, proiectelor finale sau portofoliilor. Aceste evaluări sunt programate la termen bine definit și sunt adesea securizate prin diverse metode tehnologice pentru a preveni fraudă academică. Platformele de e-learning oferă instrumente pentru administrarea examenelor și pentru colectarea și evaluarea portofoliilor.

Evaluarea online în învățământul universitar la distanță poate fi realizată prin diverse metode, fiecare având avantaje specifice și adaptate diferitelor tipuri de cursuri și obiective de învățare.

- Teste online - acestea pot fi formatate cu întrebări închise (alegere multiplă, adevărat sau fals) sau deschise (răspunsuri scurte, eseuri). Sunt utile pentru evaluarea cunoștințelor factuale și a înțelegerii conceptelor. Testele online pot fi realizate prin platforme ca Moodle, Canvas, sau Google Forms.
- Proiecte - presupun aplicarea cunoștințelor în scenarii practice sau elaborarea de lucrări complexe (ex: proiecte de cercetare). Sunt eficiente pentru evaluarea competențelor analitice, creative și tehnice. Se pot folosi platforme de partajare a documentelor, cum ar fi Google Drive sau Dropbox, pentru livrarea și evaluarea proiectelor.
- Portofolii digitale - implică colectarea sistematică a lucrărilor unui student pe parcursul unui curs sau program. Sunt efective pentru evaluarea progresului și dezvoltării competențelor pe termen lung. Platforme precum Mahara sau WordPress permit crearea și gestionarea portofoliilor.
- Prezentări video - pentru a explica concepte, a raporta despre proiecte sau a demonstra competențe practice. Pot fi utilizate în cursuri care necesită abilități de comunicare și prezentare. Platforme ca Zoom sau Microsoft Teams permit înregistrarea și partajarea prezentărilor.
- Simulări și jocuri educaționale - oferă scenarii interactive pentru aplicarea cunoștințelor într-un mediu controlat virtual. Pot fi aplicate pentru domenii precum afaceri, medicină, sau inginerie. Necesită tehnologie/software specific domeniului sau platforme generale de *gamification*.
- *Discuții pe forumuri și jurnale de reflecție* - discuțiile permit analiza și reflecția asupra unor subiecte, în timp ce jurnalele de reflecție urmăresc gândurile personale ale studenților pe parcursul cursului. Sunt eficiente pentru cursuri care valorizează gândirea critică și reflecția personală. Se pot desfășura pe forumuri integrate în sistemele de management al învățării (LMS) sau bloguri personale.

5.2. Modalități de evaluare în învățământul la distanță.

Modalitățile de evaluare în învățământul la distanță se referă la implicarea cadrului didactic și studenților în procesul de evaluare a achizițiilor. Scopul evaluării în învățământul la distanță nu este doar notarea. De fapt, scopul evaluării este contribuirea la dezvoltarea unui învățământ la distanță eficient și eficace prin implementarea unor practici de evaluare adecvate (Conrad & Openo, 2018³¹).

³¹ CONRAD, D., & OPENO, J. (2018). *Assessment strategies for online learning: Engagement and authenticity*. Edmonton: Athabasca University Press.

În acest sens, evaluarea la distanță poate fi realizată prin următoarele modalități:

- *evaluarea de către profesor*
- *evaluarea reciprocă/ co-evaluarea*
- *autoevaluarea.*

Aceste modalități pot fi desfășurate în contextul evaluării inițiale, formative sau finale. Modalitățile de evaluare în învățământul la distanță sunt adaptate pentru a eficientiza implicarea atât a cadrului didactic, cât și a studenților în procesul de evaluare, asigurând astfel o evaluare obiectivă a achizițiilor academice. Fiecare dintre modalitățile de evaluare prezintă particularități distincte care influențează modul în care se desfășoară învățarea și evaluarea la distanță.

Evaluarea de către profesor este preponderentă în procesul didactic, profesorul având rolul decisiv în evaluarea achizițiilor studenților. Evaluarea de către profesor prezintă următoarele particularități:

- Profesorul monitorizează întregul proces de evaluare, de la elaborarea instrumentelor de evaluare, până la luarea deciziei privind rezultatele învățării studenților.
- Aprecierea realizată de către profesor este orientată spre îmbunătățirea continuă a studenților.
- Feedbackul oferă informații privind progresul învățării și este orientat spre îmbunătățirea rezultatelor.

Conceperea evaluărilor de către profesor într-un mediu virtual necesită o abordare atentă, care să ia în considerare specificul învățării online. Profesorii trebuie să elaboreze teste și sarcini care nu doar că măsoară cunoștințele, ci și capacitatea studenților de a aplica aceste cunoștințe în contexte noi. Aceasta poate include utilizarea de studii de caz, scenarii aplicative și proiecte care solicită gândire critică și rezolvare de probleme. De asemenea, este esențial ca instrumentele de evaluare să fie concepute astfel încât să fie accesibile și echitabile pentru toți studenții, inclusiv pentru cei cu nevoi speciale de învățare.

Rolul profesorului în evaluarea la distanță vizează asigurarea integrității academice în absența supravegherii fizice. Profesorii pot utiliza diverse tehnologii de proctoring, care monitorizează activitatea studenților în timpul examenelor pentru a preveni și detecta tentativele de fraudă academică. Tehnologiile pot include monitorizarea prin webcam, blocarea accesului la resurse online neautorizate și utilizarea algoritmilor pentru a detecta comportamente suspecte. Deși aceste măsuri sunt eficiente, ele trebuie echilibrate cu respectul pentru intimitatea studenților și gestionate cu transparență totală.

În cadrul evaluării formative, feedbackul furnizat de către profesor asigură orientarea și direcționarea studenților spre atingerea obiectivelor de învățare. În mediul online, acest feedback poate fi transmis rapid prin intermediul platformelor de învățământ, facilitând o interacțiune continuă între student și profesor. Profesorii pot folosi, de asemenea, instrumente digitale pentru a personaliza/individualiza feedbackul și a fi mai relevant pentru nevoile individuale ale fiecărui student.

Evaluarea reciprocă este o modalitate complementară în procesul de evaluare și este eficientă în încurajarea implicării și responsabilizării studenților în procesul de învățare. Această formă de evaluare implică studenții evaluând lucrările, contribuțiile la discuții sau proiectele colegilor lor, ceea ce oferă oportunități valoroase pentru învățare reciprocă și dezvoltarea abilităților critice și de reflecție.

Evaluarea reciprocă prezintă următoarele particularități:

- Această modalitate de evaluare încurajează studenții să participe activ la procesul de evaluare, oferind feedback colegilor lor. Aceasta promovează dezvoltarea unei comunități de învățare și sprijină învățarea colaborativă.
- Dezvoltarea abilităților de gândire critică. Studenții învață să analizeze critic lucrările altora și să ofere feedback constructiv, ceea ce le îmbunătățește și propriile abilități de autoanaliză.
- Responsabilizare și angajament. Co-evaluarea crește angajamentul studenților, aceștia fiind responsabili pentru evaluarea echitabilă a colegilor lor.

Prin participarea la evaluarea reciprocă, studenții învață să ofere și să primească feedback într-un mod constructiv. Aceasta îi ajută să își dezvolte abilitățile de comunicare și empatie, esențiale atât în mediul academic, cât și în cel profesional. Evaluând lucrările colegilor, studenții sunt adesea nevoiți să reflecteze profund asupra criteriilor de evaluare și să aplice conceptele teoretice în analiza lucrărilor. Acest proces poate consolida înțelegerea lor asupra subiectului și poate identifica eventuale lacune în cunoștințele proprii.

Participarea activă în procesul de evaluare poate face învățarea mai relevantă și mai interesantă pentru studenți. Acest sentiment de implicare și responsabilitate poate crește motivația și angajamentul lor față de curs. Prin crearea unui mediu de învățare colaborativ, studenții devin parte a unei comunități care valorizează schimbul de idei și sprijinul reciproc, ceea ce poate îmbunătăți experiența de învățare pentru întregul grup.

Autoevaluarea în învățământul la distanță reprezintă o modalitate esențială prin care studenții își asumă responsabilitatea pentru propriul proces de învățare. Acest tip de evaluare îi încurajează pe studenți să reflecteze asupra progresului lor, să identifice punctele forte și să identifice aspectele care

necesită îmbunătățiri. În contextul online, unde interacțiunea față în față este limitată, autoevaluarea devine o modalitate eficientă pentru dezvoltarea autonomiei și a autoreglării în învățare.

În învățământul la distanță, autoevaluarea prezintă următoarele particularități:

- Autoevaluarea oferă studenților libertatea de a-și evalua lucrările și progresul la momente diferite, conform propriului program. Această flexibilitate este esențială în învățământul la distanță, unde studenții pot avea diverse angajamente personale sau profesionale care să le influențeze disponibilitatea.
- Autoevaluarea este interactivă prin utilizarea platformelor online care permit implementarea unor instrumente variate de autoevaluare, de la jurnale digitale și chestionare de feedback, până la quizuri interactive.
- Implicarea studenților în procesul de autoevaluare oferă oportunități de dezvoltare a autonomiei, care este o competență necesară în mediile de învățare online, unde interacțiunile directe și imediate cu profesorii sunt mai limitate comparativ cu învățământul tradițional față în față.

Prin implementarea autoevaluării și evaluării reciproce în sălile de clasă online, cadrele didactice încearcă să promoveze învățarea constructivistă prin: (a) implicarea studenților în activități cognitive ce presupune rezolvarea problemelor complexe, deschise, și găsirea soluțiilor; dezvoltarea interacțiunilor dintre studenți; oferirea de feedback oportun; crearea unor medii de învățare sustenabile, în care studenții sunt motivați să producă soluții și să ofere feedback unul altuia (Babik et al., 2024³²).

Concluzionând, modalitățile de evaluare analizate anterior, în contextul educației la distanță oferă un cadru eficient pentru măsurarea și îmbunătățirea învățării studenților. Fiecare modalitate de evaluare, fie că este vorba de evaluarea realizată de profesor, evaluarea reciprocă, sau autoevaluarea, prezintă avantaje unice și contribuie la un proces eficient de învățare. Evaluarea de către profesor asigură o monitorizare riguroasă și o structură bine definită pentru aprecierea achizițiilor studenților. Evaluarea reciprocă promovează colaborarea și dezvoltarea abilităților interpersonale, permițând studenților să-și dezvolte competențele prin interacțiune și discuție. Autoevaluarea încurajează independența, responsabilizarea și reflecția personală, elemente esențiale pentru învățarea autodirijată și continuă. Feedbackul este un element important în toate modalitățile de evaluare, realizând conexiunea dintre student și profesor, student și student în cadrul învățământului la distanță.

³² BABIK, D., GEHRINGER, E., KIDD, J. *et al.* A systematic review of educational online peer-review and assessment systems: charting the landscape. *Education Tech Research Dev* (2024). <https://doi.org/10.1007/s11423-024-10349-x>

Astfel, evaluarea eficientă în învățământul la distanță este asigurată de inovarea și îmbunătățirea practicilor de evaluare, asigurându-se că acestea sunt echitabile, eficiente și, cel mai important, centrate pe student.

6. Condiții pentru creșterea eficienței învățământului la distanță

Condițiile pentru creșterea eficienței învățământului la distanță vizează autonomia și flexibilitatea acestei forme de învățământ fundamentate, la rândul lor, pe principii precum: conținuturi/programe modulare; alegerea locului de învățare; modalități diverse de prezentare a temelor de studiu; timp flexibil de învățare; metode variate de învățare; utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare adaptate activităților de autoînvățare și de autoevaluare, completate de activități specifice; tehnologii și materiale adaptate studiului individual și diversității de conținut din procesul educațional, în format digital disponibile pe platforme informatice sau alte mijloace de stocare; comunicare eficientă cu cadrele didactice și colegi, utilizând multiple canale de comunicare pentru a interacționa, astfel fiind asigurat un dialog eficient pentru o comunitate virtuală activă.

Condițiile pentru creșterea eficienței învățământului la distanță, din perspectiva provocărilor organizaționale, fac referință la diminuarea dificultăților întâmpinate și anume dificultăți de acces a studenților la tehnologii pentru a participa la procesul de învățare; dificultăți de control, inclusiv cât de mult control studentul are asupra mediului; dificultăți de interacțiune student-profesor; dificultățile prezenței sociale într-un climat social diferit de sala de studii; dificultățile legate de forma de prezentare a conținutului cursului etc.

În contextul dat este important să se ia în considerare și dificultățile cu care se confruntă țările cu învățământ la distanță: voință politică insuficientă; dificultăți financiare; deficiențe în cooperare; motive instituționale; probleme cu studenții; lipsa de dezvoltare a infrastructurii tehnologice³³.

Pot fi evidențiate mai multe condiții pentru creșterea eficienței învățământului la distanță din perspectivă pedagogică. Acestea conturează următoarele aspecte:

- Selectarea și aplicarea strategiilor de instruire adecvate.
- Menținerea calității pe măsură ce numărul studenților crește.
- Acceptarea rolurilor noi pentru calitatea de profesor.
- Acceptarea rolurilor noi pentru calitatea de student.

³³ DUMAN, E. (2023). The challenges of distance education and evidence-based solution suggestions. *International Journal of Academic Studies in Technology and Education (IJASTE)*, 1(1), 50-64.

Selectarea și aplicarea strategiilor de instruire adecvate. Faptul că profesorul și studentul nu se află fizic în același mediu în învățământul la distanță poate să fie prezentat ca factor crucial care diferențiază educația la distanță de educația tradițională la clasă. Deși această distanță fizică dintre student și profesor oferă flexibilitate în spațiu și timp, face ca beneficiile comunicării față în față să fie ignorate. În comunicarea față în față, profesorul poate avea informații despre expresia facială a studentului, abordarea materialului și a subiectului, atitudinii și comportamente față de lecție. În schimb, profesorul poate avea informații minime despre studenții din învățământul la distanță.

Din acest motiv, un design nu poate fi realizat în funcție de diferențele individuale ale studenților în proiectarea cursului și conținutul cursului este conceput într-un mod standard. Dwyer sugerează utilizarea coerenței instrucțiunilor și paradigme de coerență atunci când se crează materiale de învățământ la distanță pentru a potrivi conținutul materialelor cu nivelurile de abilitate a studenților.

Unul dintre motivele pentru care indivizii, în special adulții, preferă educația la distanță, este să primească educație fără constrângeri de timp. Din acest motiv, numărul și diversitatea celor care preferă învățământul la distanță este în creștere. În sistemele de învățământ la distanță, care permit persoanelor din culturi și regiuni diferite să primească educație, diversitatea de învățare și diferențele individuale pot include mai multă diversitate decât în sistemul educațional tradițional. Din acest motiv, la proiectarea conținutului cursului, luând în considerare această diversitate și luând în considerare multiple teorii inteligente, planificarea de a aborda diferențele va aduce eficiența educației la distanță la cel mai înalt nivel.

Metodele și tehnicile de predare ar trebui folosite pentru a le permite studenților să dobândească abilități precum gândirea critică, acumularea cunoștințelor, reflecție și abilități de rezolvare a problemelor aduse de abordarea constructivistă, respectiv un curs ar trebui să fie planificat în conformitate cu acestea. Numărul de studii din literatura de specialitate pe acest subiect este treptat în creștere și subiecte precum construirea cunoștințelor și învățarea mediată (Barrett; Glaser; Harasim; Salomon) poate fi văzută ca o cercetare promițătoare în educația la distanță.

Lipsa interacțiunii este cea mai importantă problemă în proiectarea și implementarea cursului, care lipsește în învățământul la distanță. Potrivit lui Çağiltay, proiectarea lecției lipsite de interacțiune și cooperare, fără a lua în considerare trăsăturile pedagogice, se numără printre factorii care subminează sistemul de învățământ la distanță, deși posibilitățile tehnologice s-au îmbunătățit. Din motiv că învățarea devine permanentă și semnificativă odată cu interacțiunea, lecțiile ar trebui predate conform modelelor de învățare între grupurile de studenți și ar trebui incluse metode și tehnici de predare în acest context.

Un alt aspect căruia trebuie să i se acorde o atenție sporită în învățământul la distanță este etapa de evaluare. Pentru a reduce costurile și volumul de muncă în instituțiile de învățământ la distanță frecvent evaluările sunt făcute ca teste și nu pot fi utilizate diferite alternativele. Cu toate acestea, studiile (Gaytan, McEwen) arată că profesorii și studenții acceptă diferite metode de evaluare digitală. Într-un studiu de fezabilitate privind utilizarea tehnologiilor digitale care pot fi aplicate ca alternativă la evaluarea tradițională, metode în evaluarea performanțelor, s-a ajuns la concluzia că atât portofoliul digital cât și examenul pe calculator sunt implementate fără dificultăți tehnice semnificative. Acceptarea de către studenți și profesori este mare. Rezultatele studiilor efectuate în învățământul la distanță, diferite metode de evaluare digitală cu eficacitatea și eficiența dovedite pot aduce procesul de evaluare la un nivel satisfăcător pentru profesori și studenți.

Menținerea calității pe măsură ce numărul studenților crește. Asigurarea calității în învățământul la distanță poate fi realizată prin determinarea unor politici care să garanteze calitatea pentru studenți și membri ai facultății (Gunawardena, McIsaac). Trebuie menționată importanța politicilor și strategiilor educaționale naționale (în proces de elaborare) și internaționale pentru asigurarea calității în mediile de e-learning. Multe țări elaborează rapoarte privind asigurarea calității în educație. Instituțiile și organizațiile ar trebui să determine standardele lor luând sprijin din literatura de specialitate pentru a oferi educație de calitate studenților. Conform directivelor identificate, odată cu creșterea numărului de studenți implicați în învățământul la distanță, zi de zi, pentru a asigura eficiența și motivația, „centrele de sprijin pentru predare” din universitățile din țările dezvoltate ar trebui formate și, pe lângă sprijin tehnic, academicienii ar trebui să fie sprijiniți cu privire la modul în care ar trebui să adopte abordări pedagogice în web mediu.

Standardele de calitate pentru sistemul de învățământ la distanță ar trebui să ghideze obținerea calității în forma dată de învățământ. În plus, ar trebui să existe medii competitive adecvate furnizate pentru a crește cererea de învățământ la distanță. Din nou, odată cu creșterea numărului de studenți trebuie să se creeze standarde de calitate. Prin urmare, profesorii pot beneficia de învățarea lucrurilor în timp ce își proiectează lecțiile. Obiectele de învățare pot fi valorificate, din nou și din nou, după ce sunt pregătite, ceea ce reduce sarcina de curs a educatorului și le permite să câștige timp pentru a folosi alte resurse în a face lecția mai eficientă, precum și să contribuie la standardizarea calității.

Acceptarea rolurilor noi pentru calitatea de profesor. Odată cu creșterea orientării învățământului la distanță, vor exista inevitabil diferențe în rolurile membrilor facultății. Pe lângă prezentarea conținutului, oferirea de feedback și management, profesorul trebuie să creeze medii sociale de învățare care vor crește interacțiunea în mediile de învățare la distanță. Facultățile au responsabilități esențiale în adaptarea la membrii lor, obișnuiți cu predarea clasică, noi metode și

abilități în schimbarea rolurilor didactice. În loc să prezinte informații în mod direct, facultățile trebuie să facă aranjamente pentru a monitoriza și a facilita munca studenților îndepărtați geografic.

Profesorul ar trebui să adopte un rol facilitator între resursa de învățare și student și să acționeze ca o punte între conținut și student. Responsabilitatea principală a profesorului este de a elimina lipsa comunicării cauzată de distanțele fizice. Ca urmare a distanței fizice care există în învățământul la distanță în dialogurile student-profesor, învățarea, ca fenomen social, nu poate fi pe deplin realizat. În astfel de cazuri, perspectiva indivizilor asupra educației la distanță se schimbă și învățământul la distanță, ceea ce se vede ca alternativă la predarea față în față, se încheie înainte de a-și atinge scopul. Pentru a preveni astfel de situații, profesorul ar trebui să ofere serviciul de consiliere necesar studenților care au dificultăți în utilizarea sistemului și dificultăți de învățare. Saba și Shearer au concluzionat în studiul lor că distanța dintre procesele de învățare a scăzut odată cu creșterea controlului din partea profesorului asupra dialogului cu studenții în învățământul la distanță.

Pentru a-și menține vie motivația în învățământul la distanță, profesorul poate fi nevoit să depună mai mult efort decât în predarea față în față. Un profesor, care poate fi precaut cu privire la manipulările studenților în lecțiile față în față, poate fi expus la diferite manipulări cu grupuri de studenți de diferite genuri, rase și caracteristici dacă nu mențin o comunicare de calitate pentru a-și cunoaște studenții în învățământul la distanță. Pentru acest motiv, profesorul ar trebui să aibă informații despre profilul studentului prin utilizarea abilităților de comunicare la nivel înalt și ar trebui să-și facă abordarea în consecință.

În plus, este important în dialogurile bilaterale ca profesorul să indice că este conștient de prezența socială a studentului pentru a le spori interesul pentru lecție. Studiile arată că satisfacția studenților este puternic asociată cu percepția lui asupra prezenței sociale. Prezența socială este definită ca gradul în care un individ este simțit ca o „persoană reală” în comunicarea mediată. În învățământul la distanță, profesorul ar trebui să fie capabil să comunice eficient cu studenții, să-i facă să simtă că le pasă de existența lor socială.

O altă modalitate de a-i face pe studenți să simtă prezența socială a profesorilor în învățământul la distanță este feedbackul imediat și în timp util oferit. Strategiile de evaluare în învățământul la distanță includ în mod regulat o varietate de sarcini clar explicate. Feedbackul este împărțit în două tipuri ca „feedback de confirmare/aprobare” și „feedback de cunoștințe / informații”. Feedbackul de confirmare oferă studenților răspuns cu privire la progresul în activitatea lor, în timp ce feedbackul despre cunoștințe include o evaluare informațională. Howard definește feedbackul studenților ca fiind cea mai importantă componentă de predare și proiectare a cursurilor.

Acceptarea rolurilor noi pentru calitatea de student. Responsabilitatea învățării în învățământul la distanță revine în întregime studentului. El își continuă învățarea prin economisirea timpului și cerând ajutorul profesorului pentru a oferi sprijinul necesar atunci când nu înțelege. Când profesorul nu poate comunica pe deplin cu studentul din cauza distanței fizice sau problemelor tehnice, ei nu pot avea suficiente informații despre experiența de învățare a studentului. Prin urmare, studenții sunt, în primul rând, responsabili pentru învățarea lor. Referindu-se la autonomia studentului autorii accentuează trei dimensiuni: planificarea, implementarea și evaluarea instruirii. Cel mai înalt grad de autonomie pentru student se regăsește în programele care îi permit să participe la toate cele trei aspecte ale instruirii. Studenții care au cel mai mare succes în situațiile de învățământ la distanță tind să fie studenți independenți, autonomi, care preferă să-și controleze situațiile de învățare.

Condițiile pentru creșterea eficienței învățământului la distanță vizează, în mod obligatoriu, aspecte precum diversificarea și dezvoltarea programelor educaționale de calitate, satisfacerea preferințelor beneficiarilor și a cerințelor pieței muncii etc.

Referințe bibliografice:

1. ALMARASHDEH, I. (2016). Sharing instructors experience of learning management system: A technology perspective of user satisfaction in distance learning course. *Computers in Human Behavior*, 63, pp. 249–255.
2. BABIK, D., GEHRINGER, E., KIDD, J. *et al.* A systematic review of educational online peer-review and assessment systems: charting the landscape. *Education Tech Research Dev* (2024). <https://doi.org/10.1007/s11423-024-10349-x>
3. BALTUŠĪTE, R. (2006) *Skolotāja loma mācīšanās motivācijā*. Rīga: RaKa.
4. BILGIÇ, H. G., & TUZUN, H. (2020). Issues and challenges with web-based distance education programs in Turkish higher education institutes. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 21(1), pp. 143–164.
5. BOLLIGER, D. U., & MARTIN, F. (2018). Instructor and student perceptions of online student engagement strategies. *Distance Education*, 39(4), pp. 568–583.
6. BRADLEY, V. M. (2021). Learning Management System (LMS) use with online instruction. *International Journal of Technology in Education (IJTE)*, 4(1), 68-92. <https://doi.org/10.46328/ijte.36>
7. CONRAD, D., & OPENO, J. (2018). *Assessment strategies for online learning: Engagement and authenticity*. Edmonton: Athabasca University Press.
8. CORLAT SERGIU *et al.*, Metodologia utilizării tehnologiilor informaționale și de comunicație în învățământul superior, Chișinău, 2021,90-94 p.
9. DECI, E.L.; RYAN, R.M. (2013) *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Springer Science Business Media.
10. DUMAN, E. (2023). The challenges of distance education and evidence-based solution suggestions. *International Journal of Academic Studies in Technology and Education (IJASTE)*, 1(1), 50-64. Disponibil: https://www.google.com/search?q=Conditions+for+increasing+the+efficiency+of+distance+education&oq=Conditions+for+increasing+the+efficiency+of+distance+education&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOdIBCTIwNjJqMGoxNagCCLACAQ&sourceid=chrome&ie=UTF-8#ip=1
11. GAYTAN, J. & MCEWEN, B. C. (2007). Effective online instructional and assessment strategies. *The American Journal of distance education*, 21(3), pp. 117-132.
12. GORAȘ-POSTICA VIORICA *et al.*, Clubul PAIDEIA altfel: provocări și soluții pentru învățarea online / Centrul Educațional "Pro Didactica"; coordonator de proiect: Vitalie Scurtu. – Chișinău: Centrul Educațional "Pro Didactica", 2021, 15-18 p.

13. GÜLBAHAR, Y. (2020). E-değerlendirme. Çağıltay, K. & Götaş Y. (Eds.), *Öğretim teknolojilerinin temelleri teoriler, araştırmalar ve eğilimler (3. Baskı, s. 655-667)*. Pegem Akademi.
14. HEBEBCI, M. T., BERTIZ, Y., & ALAN, S. (2020). Investigation of views of students and teachers on distance education practices during the Coronavirus (COVID-19) pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science*, 4(4), pp. 267–282.
15. HIETANEN, M., & SVEDHOLM-HÄKKINEN, A. M. (2023). Transition to distance education in 2020—challenges among university faculty in sweden. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 67(3), pp. 433–446.
16. NEWHOUSE, C. P. (2011). Using IT to assess IT: Towards greater authenticity in summative performance assessment. *Computers & Education*, 56(2), pp. 388-402.
17. OECD (2016). Education at a glance 2016: OECD indicators. Paris: OECD Publishing.
18. *Open and distance learning. Trends, policy and strategy considerations*. UNESCO, 2002. Disponibil: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000128463>
19. ÖZKUL, A. E., & AYDIN, C. H. (2013). Açık ve uzaktan öğrenmenin temelleri ve araştırmaları. Çağıltay, K.&Götaş Y.(Eds.), *Öğretim teknolojilerinin temelleri teoriler, araştırmalar ve eğilimler (3. Baskı,s. 633-655)*. Pegem Akademi.
20. PALLOFF, R., & PRATT, K. (2009). *Assessing the Online Learner: Resources and Strategies for Faculty*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
21. PÂNIȘOARĂ, G. (2019) *Psihologia învățării: cum învăță copiii și adulții?* Iași: Polirom.
22. POTÂNG, A.; PALADI, O. [et.al.]. (2013) *Psihologie generală. Suport de curs pentru alte facultăți*. CEP USM, Chișinău.
23. Regulamentul-cadru privind organizarea și desfășurarea învățământului superior la distanță. [online]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_474_sin_24.05.2016.pdf (Accessed 02 April 2024)
24. SARAC, B.; ALPTEKIN, N. (2022) Efficiency in open and distance education: a research at Anadolu University. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, April 2022 ISSN 1302-6488 Volume: 23 Number: 2 Article 11. Disponibil: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1343063.pdf>
25. STRAUß, S., RUMMEL, N. (2020). Promoting interaction in online distance education: Designing, implementing and supporting collaborative learning. *Information and Learning Sciences*, 121(5/6), pp. 251–260.

26. VANAGS, E. (2019) Pašvadīta mācīšanās – kas tas ir? Retrieved from Skola 2030, Septembris/Oktobris nr. 8. Disponibil: https://skola2030.lv/admin/filemanager/files/2/nr_8.pdf
27. VECUMS-VECO, L.; MAZMANYAN, K.; STEFKOVA, S.; POLO, T. (2023) *Methodological recommendations Improving distance learning materials based on perceptual types*. Jelgava. Disponibil: https://nvsk.lv/upload/MM_Eng.pdf